

LST

REVIEW

31 වෙනි වෙළුම | 350 වෙනි කලාපය | 2024 ජූනි
www.lstlanka.org

“නීතියේ ආධිපත්‍යය” වෙනුවට “නීතියේ විෂම භාවිතය”

ජනතාවගේ සමාජ, දේශපාලන සහ ආර්ථික
අයිතිවාසිකම් වලට බලපාන පශ්චාත්-අරගල
ව්‍යවස්ථාදායක න්‍යාය පත්‍රය පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක්

LST Review

31 වෙනි වෙළුම | 350 වෙනි කලාපය | 2024 ජූනි

“නීතියේ ආධිපත්‍යය” වෙනුවට “නීතියේ විෂම භාවිතය”

නීතිය හා සමාජ භාරය

ISSN : 1391-5770

ලුහු පෙවෙත සහ ඒකාධිපතිවාදය මගින් ආර්ථිකය ප්‍රකෘතිමත් කිරීම:
2023 - 2024 කාලපරිච්ඡේදය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ නීති ප්‍රතිසංස්කරණවල ප්‍රවණතා
අර්ථසා විගල් සහ නමඟා රත්නායක

ශ්‍රී ලංකාවේ යෝජිත ක්‍රිකට් විරෝධී පනත් කෙටුම්පත පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක්
අවිඤ්ඤ ජයවීර සහ ගෙහාන් ගුණතිලක

මුද්‍රණය - ශ්‍රී ලංකාව

පටුන

කතුවැකිය

“නීතියේ ආධිපත්‍යය” වෙනුවට “නීතියේ විෂම භාවිතය” 1

ලිපි

ලුහු පෙවෙත සහ ඒකාධිපතිවාදය මගින් ආර්ථිකය ප්‍රකෘතිමත් කිරීම: 3
2023 - 2024 කාලපරිච්ඡේදය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ නීති ප්‍රතිසංස්කරණවල ප්‍රවණතා අර්මසා විගල් සහ නමග්‍රා රත්නායක

ශ්‍රී ලංකාවේ යෝජිත ක්‍රමයන් විරෝධී පනත් 10
කෙටුම්පත පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක් අවිශ්ක ජයවීර සහ ගෙහාන් ගුණතිලක

කතුවැකිය

“නීතියේ ආධිපත්‍යය” වෙනුවට “නීතියේ විෂම භාවිතය”

‘නීතිය හා සමාජ භාරයේ සමාලෝචනය’ (LST Review) ප්‍රකාශනයෙහි මෙම සංස්කරණය මගින් “නීතියේ ආධිපත්‍යය” ඉවත් වෙමින් ඒ වෙනුවට “නීතියේ විෂම භාවිතය” බලපැවැත්වෙමින් තිබීමේ මෑත කාලීන ප්‍රවණතාවය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරනු ලැබේ. මෙම ප්‍රවණතාවය සිදු වෙමින් පවතින්නේ 2022 වර්ෂයේ සිදුවූ ජන අරගලයෙන් ඉක්බිතිව විම අශ්‍රහ පෙර නිමිත්තක් වේ.

අරගලය මගින් “පද්ධති වෙනසක්” ඉල්ලා සිටියේය - එනම්, මූලික ව්‍යුහයේ වෙනසක්, වෙනස් ආකාරයක දේශපාලනයක්, වෙනස් ආකාරයක ආර්ථිකයක් සහ වෙනස් ආකාරයක සමාජයක් ඉල්ලා සිටියේය. නිසැකව ම එයින් වඩාත් යහපත් සමාජයක් සඳහා වන වෙනසක් අදහස් කෙරෙයි.

අරගලයට පෙර පැවති දේශපාලන, සමාජ සහ ආර්ථික පිළිවෙළ කුමක්ද?

ශ්‍රී ලංකාවේ තිබෙන්නේ සංවරණ සහ තුලන වලින් නිදහස් වූ, මධ්‍යගත විධායක ජනාධිපති ක්‍රමයකි. එය ඒකාධිපති ආණ්ඩුවකට ඉතාමත් සුදුසු, පරිපූර්ණ වූ වේදිකාවකි. එමෙන්ම, එය බාධාවකින් තොර අසීමිත දූෂණයට ද (අපගේ භූමිය පුරා විසිරුණු ‘සුදු අලි’ ව්‍යාපෘති සහ ප්‍රසිද්ධියට පත් අනෙක වූ වංචා නොසලකා හැර සිටිය හැක්කේ කාටද) සහ පාලනය කළ නොහැකි අඥානකම් වලට ද (කෘෂිකර්මාන්තය අඩාල කළ පොහොර තහනම අමතක කළ හැක්කේ කාටද) වේදිකාවක් වී තිබේ. “ගෝඨා ගෙදර යනු” යන සටන් පාඨය එවකට සිටි ජනාධිපතිවරයා වෙත එල්ල වූ නමුත් එය ඔහුගේ අනුප්‍රාප්තිකයාට ද පහසුවෙන් ම අදාළ කළ හැකි වේ.

කලකිරුණු ජනතාව තමන් විසින් ම පත්කළ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් දෙස ද ඒ හා සමානම සෘණාත්මක හැඟීමකින් බලති. මන්ත්‍රීවරුන්ගේ අකාර්යක්ෂම බව සහ, ඔවුන් ජනතාවගේ අවශ්‍යතා නියෝජනය කරනවාට වඩා ඔවුන්ගේ දූරයේ

වරප්‍රසාද භුක්ති විඳීම සඳහා ධුරයේ රැඳී සිටීමට පෙළඹී ඇති බව දැනු ජනතාව අරගලය අතරතුර “225 දෙනා ම ගෙදර යනු” යන සටන් පාඨය ජප කළහ. බොහෝ දෙනෙක් පාර්ලිමේන්තු රැස්වීම්වලට නොපැමිණෙති; තවත් අය වැදගත් වාද විවාදවලදී නිශ්ශබ්දව සිටිති, නැත හොත් ඔවුන් නීති සම්පාදනය හෝ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා සැලකිය යුතු දායකත්වයක් ලබා දීමට අපොහොසත් වන බැවින්, විවාද නොකර, කීකරු ලෙස පක්ෂයේ බලධාරීන් පවසන දේ ප්‍රකාශ කර සිටිති. දූෂණය හා අකාර්යක්ෂමතාවය සම්බන්ධයෙන් වෝදනා ඵලේ වූ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයාට එරෙහිව මැතකදී ගෙන ආ විශ්වාසභංග යෝජනාවක් පාර්ලිමේන්තුවේදී පරාජයට පත් කරන ලද අතර, ඔහුගේ පක්ෂය ඔහුට සහාය දැක්වීම සඳහා එක්සත්වී කටයුතු කළ නමුත්, පසුව ඔහුව අත්අඩංගුවට පත්වී ඔහුට විරුද්ධව දූෂණ වෝදනා ගොනු කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ අසාමාන්‍යතාවය පුළුල් වෙමින් පවතින අතර, ආර්ථික අර්බුදයෙන් පසුව දරිද්‍රතා රේඛාවෙන් පහළට වැටෙන පුද්ගලයින් සංඛ්‍යාව ඉහළ ගොස් තිබේ. එහෙත් රජය ඔවුන්ගේ දුක්බිත තත්ත්වය පිළිබඳ එතරම් තැකීමක් නොකරයි.

ආර්ථික අර්බුදය පැවති වාතාවරණය තුළ රජය ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ සහාය ඉල්ලා සිටි අතර, සෞඛ්‍ය, අධ්‍යාපනය සහ සමාජ සේවා සඳහා වන වියදම් ද ඇතුළුව රාජ්‍ය වියදම් හා සමාජ ආරක්ෂණ ජාල කපා හැරීම ඇතුළත් වන ව්‍යුහාත්මක ගැලපීම් වැඩසටහනකට රජය එකඟ විය. ජනතාව මත පැටවෙන මෙම බර සාධාරණව බෙදී යන බවක් නොපෙනෙන නිසා පුරවැසි විරෝධතා ඉහළ යමින් පවතියි. රජය මෙම ක්‍රියාමාර්ගවලට එරෙහි විරෝධතා සහ පුරවැසි ඒකරාශීවීම් වැඩි වැඩියෙන් ආරක්ෂක තර්ජනයක් ලෙස දකිනවා මිස එය ජනතාවගේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාත්මක කිරීමක් ලෙස නොදකියි. ශ්‍රී ලංකාව ආර්ථික අර්බුදයකට මුහුණ දෙමින් සිටින බව පිළිගැනීම රජය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නේ එය රාජ්‍ය පාලන අර්බුදයක පැටලී සිටින බැවිනි.

රට ආර්ථික අර්බුදයෙන් ගොඩ ගැනීම සඳහා “අවශ්‍ය කරන, එහෙත් ජනප්‍රිය නොවන” කප්පාදු පියවර යනුවෙන් ප්‍රවර්ධනය කරනු ලබන, ආර්ථිකය සම්බන්ධ වැඩපිළිවෙළ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ මුඛාවෙන් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන විවිධ වැඩසටහන්

හඳුන්වා දී ඇත. 2023 අංක 14 දරන දේශීය ආදායම් (සංශෝධන) පනත, අස්වැසුම සුබසාධන ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සහ ණය නියාමන අධිකාරිය පනත් කෙටුම්පත සහ කම්කරුවන්ගේ ආරක්ෂාව අහිමි කරන කම්කරු ප්‍රතිසංස්කරණ ගණනාවක් එයට ඇතුළත් වේ.

එයට අමතරව, විරුද්ධත්වයන් සීමා කිරීමේ නව නීති එකතු වෙමින් පවතියි. රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන (ලියාපදිංචි කිරීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම) පිළිබඳ නීති කෙටුම්පතක් බෙදා හරින ලදී. දේශීය වශයෙන් සහ ජාත්‍යන්තරව පුළුල් විරෝධයක් එල්ල වූ 2024 අංක 09 දරන මාර්ගන ක්‍රමවල සුරක්ෂිත භාවය පිළිබඳ පනත බලාත්මක කරන ලදී. ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත 2023 සැප්තැම්බර් මාසයේදී නැවත ගැසට් පත්‍රයේ පළකර, 2024 ජනවාරි මාසයේ දී පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලදී. දැන් එය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ තීරණය බලාපොරොත්තුවෙන් සිටියි. අධිකරණයේ යම් තීරණයක් අන්තර්ගත කරමින් පාර්ලිමේන්තුව විසින් සංශෝධනය කරන ලද පනත් කෙටුම්පත තවදුරටත් අධිකරණ සමාලෝචනයට ලක් කළ නොහැකි බැවින්, පනත් කෙටුම්පතක් සම්බන්ධයෙන් අධිකරණයේ යම් තීරණයක් ඇතුළත් කිරීමේ පාර්ලිමේන්තු ක්‍රියාපටිපාටිය ගැටළු සහගත වේ.

මෙම ‘නීතිය හා සමාජ භාරයේ සමාලෝචනය’ ක්‍රස්ත විරෝධී නීතිය මගින් එල්ල කරන අභියෝග විස්තර කරන අතර, රජය විසින් සිදු කරමින් තිබෙන ව්‍යවස්ථාදායක ක්‍රියාකාරකම්වල කලබල ස්වරූපයෙහි පොදු බලපෑම සහ පුරවැසියන්ගේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අයිතීන් කෙරෙහි ඉන් එල්ලවන බලපෑම ඉස්මතු කර පෙන්වයි. අදහස් විමසීමවලින් තොරව සහ මහජන විවාදය සීමා කරමින් කඩිමුඩියේ හඳුන්වා දෙනු ලබන, පුළුල් බලපෑම් ඇතිකරන මෙම නීති සියල්ල ‘නීතියේ ආධිපත්‍යය’ වෙනුවට ‘නීතියේ විෂම භාවිතය’ වැඩිදියුණු කරන, ප්‍රජාතන්ත්‍ර විරෝධී සහ නිදහස සීමාකරන රාජ්‍යයක් බිහිවීමේ හයානක සලකුණු වේ. මෙය අර්ථවිචාර පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් නොවේ. එය සෘජුව ම අපගේ මූලික අයිතිවාසිකම්වල හරයට බලපාන්නක් වේ. අර්බුදයකට දැක්විය යුතු හොඳම ප්‍රතිචාරය වන්නේ මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීමට කැපවීම වන නමුත්, අපේ රජය තෝරා ගන්නා ගමන් මග එය නොවේ.

ලුහු පෙවෙත සහ ජ්‍යෙෂ්ඨතාවය මගින් ආර්ථිකය ප්‍රකෘතිමත් කිරීම:

2023 - 2024 කාලපරිච්ඡේදය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ නීති ප්‍රතිසංස්කරණවල
ප්‍රවණතා

අර්මිසා ටීගල්* සහ නමග්‍යා රත්නායක**

මෙම ලිපිය මගින් දෙයාකාර වූ
නීති ප්‍රතිසංස්කරණ න්‍යාය පත්‍රය
- එනම්, ජනතාව මතට ආර්ථික
බර පටවන නීති සහ පෙර නොවූ
විරූ පරිදි රජය විරුද්ධව
මර්දනය කිරීමේ බලතලවලින්
සන්නද්ධ කරන නීති - ඉස්මතු
කර පෙන්වන ආකාරයට ප්‍රමුඛතම
නීති ප්‍රතිසංස්කරණ කිහිපයක්
විස්තර කරයි.

හැඳින්වීම

විරුද්ධත්වය නොඉවසීම වර්තමාන ශ්‍රී ලංකා
දේශපාලන සංස්කෘතියේ කැපී පෙනෙන ලක්ෂණයක්
වේ. 2022 වර්ෂයේ පැවති ජනතා විරෝධතාවලට
("අරගලයට") ප්‍රතිචාර වශයෙන් සිදු කරන ලද
පුළුල්ව පැතිරුණු සහ ඉලක්ක කරගත් අත්අඩංගුවට
ගැනීම් සහ ප්‍රවණත්වය භාවිතා කිරීම් මගින් එය
පැහැදිලිව ප්‍රදර්ශනය වෙයි. 2022 වර්ෂයේ පැවති
බොහෝ දුරට සාමකාමී වූ විරෝධතාවල ප්‍රතිඵලය
වූයේ එවකට බලයේ සිටි ජනාධිපතිවරයා තෙරපා
හැරීමයි. සාමකාමී මහජන විරෝධතා ශ්‍රී ලංකාවේ
ජනතාව තම විරෝධය ප්‍රකාශ කරන සාමාන්‍ය සහ
නීතිපතා සිදුවන ප්‍රකාශන ස්වරූපයක් වන අතර,
එවැනි සෑම සිදුවීමක් සඳහා ම රජයේ ප්‍රතිචාරය
ලෙස පරීක්ෂා කිරීම් සිදු කිරීම, පොලිස් නිලධාරීන්
අධික ලෙස පැමිණ සිටීම, ජල ප්‍රහාර යොදා
ගැනීම, ශාරීරික අවහිරයන් සිදු කිරීම සහ සිවිල්
විරෝධතාකරුවන් අත්අඩංගුවට ගැනීම අඛණ්ඩව
සිදු වෙයි.

2022 වර්ෂයේ අග භාගයේ දී මහජන විරෝධතා
සහ ගාලු මුවදොර පිටිය අත්පත් කර ගෙන සිටි
පිරිස් විසුරුවා හැරීමෙන් පසුව ජනාධිපති රනිල්
වික්‍රමසිංහ ප්‍රමුඛ ආණ්ඩුව මර්දනකාරී ව්‍යවස්ථාදායක
න්‍යාය පත්‍රයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමෙහි සක්‍රීය ලෙස
නිරතව සිටියි. පුළුල්ව සැලකූ විට, ආර්ථිකය
සම්බන්ධ ක්‍රියාමාර්ග රට ආර්ථික අර්බුදයෙන්
ගොඩ ගැනීම සඳහා "අවශ්‍ය කරන, එහෙත් ජනප්‍රිය
නොවන" ලුහුපෙවෙත් ක්‍රියාමාර්ග ලෙස ප්‍රවර්ධනය
කරනු ලබන අතර, විරෝධතා සීමා කිරීමේ නව
නීති එකතු වෙමින් පවතියි. පෙනෙන්නට තිබෙන
පරිදි, විරෝධය මැඩපැවැත්වීම සඳහා වන නීතිවල
සාධාරණීකරණය වන්නේ කාන්තාවන් සහ ළමයින්
ආරක්ෂා කිරීම සඳහා සහ මිනසුන් ත්‍රස්තවාදයෙන්

* අර්මිසා ටීගල් ආන්තික ප්‍රජාවන් සමග සමීප සම්බන්ධතාවයකින්
කටයුතු කරන, මානව හිමිකම් පිළිබඳ නීති වෘත්තීයේ වසර 17 ක
පළපුරුද්ද සහිත නීතිඥවරයෙකි.

** නමග්‍යා රත්නායක මානව හිමිකම් සහ සංවර්ධනය පිළිබඳ
පර්යේෂණ ලැයිස්තුවක් සහිත නීතිඥවරයෙකි.

මෙම කතුවරයන් දෙදෙනා ම පසුගිය වසර කිහිපයේ දී
බලාත්මක කිරීම සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද නීතිවල ආණ්ඩුක්‍රම
ව්‍යවස්ථානුකූලභාවය අභියෝගයට ලක් කිරීමෙහි නිරතව සිට
ඇති අතර, ආර්ථික යුක්තිය සඳහා වන කාන්තා සාමූහිකයේ
සාමාජිකාවන් වේ. නීතිය හා සමාජ භාරයේ සහාය ඇතිව මෙම
පත්‍රිකාව සකස් කරනු ලැබේ.

ආරක්ෂා කිරීම සඳහා එම නීති අවශ්‍ය කරන බව ය. මෙම නීති ප්‍රතිසංස්කරණ එකට එක්වීම මගින් දැඩි ලෙස ඉවිභංගත්වයට පත්, තම ජීවන තත්ත්වයන් සැලකිය යුතු ලෙස පරිහානියට ලක් කරන්නා වූ රජයේ ප්‍රතිපත්ති විවේචනය කිරීමට වැඩි වැඩියෙන් බිය පත්, අසරණ වූ වැඩ කරන ජනතාවක් බිහි කරයි. නීති ප්‍රතිසංස්කරණ සිදුකිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම සිදු වන්නේ නීත්‍යානුකූල භාවයේ උභයතාවයක් පවතින සන්දර්භයක් තුළ ය. නියමිතව ඇති පළාත් පාලන මැතිවරණය පැවැත්වීමට රජය අපොහොසත් වී ඇති අතර, ව්‍යවස්ථාදායකයේ සිටින සියලු ම නියෝජකයින් කෙරෙහි මහජන විශ්වාසය නැති වී ගොස් තිබෙන බව 2022 වර්ෂයේ පැවති මහජන විරෝධතා වලින් ගම්‍ය විය. මෙම ලිපිය මගින් දෙයාකාර වූ නීති ප්‍රතිසංස්කරණ න්‍යාය පත්‍රය - එනම්, ජනතාව මතට ආර්ථික බර පටවන නීති සහ පෙර නොවූ විරූ පරිදි රජය විරුද්ධවැදීන් මර්දනය කිරීමේ බලතලවලින් සන්තද්ධ කරන නීති - ඉස්මතු කර පෙන්වන ආකාරයට ප්‍රමුඛතම නීති ප්‍රතිසංස්කරණ කිහිපයක් විස්තර කරයි.

සමාජ හා ආර්ථික ආරක්ෂාව බිඳ වැටී ඇති අතර, ජාතික ණය ගෙවීම දුප්පතුන්ගේ උර මත පැටවී ඇත

ගෙන ඇති නෛතික ක්‍රියාමාර්ග වක්‍ර බදු වැඩි කිරීම², විදුලිය සහ ඉන්ධන වැනි අත්‍යවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය සඳහා සහනාධාර ඉවත් කිරීම³, සමාජ ආරක්ෂණ ක්‍රමයේ ප්‍රතිලාභීන් අඩු කිරීම, විශ්‍රාම වැටුප් අරමුදල් මත ඉපැයීම් අඩු කිරීම මගින් දේශීය ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම, ප්‍රජා පාදක මුදල් ණයට දීම සහ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යකරණය සම්බන්ධයෙන් දැඩි නිර්ණායක හඳුන්වා දීමට උත්සාහ කිරීම වැනි පුළුල් පරාසයකට අයත් වන බව පෙනෙන්නට තිබෙන අතර. කොල්ලකාරී ණය දීමවලට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට රජය අපොහොසත් වී තිබේ. වැඩකරන ජනතාවගේ ආරක්ෂාවන් සහ සමාජ ආරක්ෂාව ලිහිල් කරන කම්කරු ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා යෝජනා ඉදිරිපත් වී ඇත. මෙම නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගනු ලැබුවේ, නැත හොත් දියත් කරනු ලැබුවේ දරිද්‍රතාවය වැඩිවූ, ජීවන

වියදම වැඩිවූ සහ සැබෑ ආදායම් අඩුවූ සන්දර්භයක් තුළ ය.

2023 අංක 14 දරන දේශීය ආදායම් (සංශෝධන) පනත⁴ වැඩකරන ජනතාවගේ විශ්‍රාම වැටුප් අරමුදල් ඉලක්ක කරගත් නීතියකි. දේශීය ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම මගින් විශ්‍රාම වැටුප් අරමුදල්වලට බලපෑමක් ඇති නොවන බවට රජය වසරකට වැඩි කාලයක් පුරා ශ්‍රී ලංකාවේ ජනතාවට ප්‍රසිද්ධියේ පොරොන්දු විය. කෙසේ වෙතත්, 2023 ජූනි මාසයේ දී, අමාත්‍ය මණ්ඩලය සේවක අර්ථසාධක අරමුදල (ඊ.පී.එෆ්.) විසින් මිලදී ගන්නා ලද රජයේ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රතිව්‍යුහගත කරන සහ එහි ප්‍රතිඵලය ලෙස එම අරමුදලට ලැබෙන අනාගත ආදායම අඩු කෙරෙන යෝජනා ක්‍රමයක් අනුමත කළේය. භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ මෙම තීරණය විශ්‍රාම වැටුප් අරමුදල්වලට පමණක් බලපාන අතර, එම බැඳුම්කර ම හිමි පෞද්ගලික බැඳුම්කර හිමියන්ට හෝ බැංකුවලට ඉන් බලපෑමක් ඇති නොවෙයි. මෙම ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා විශ්‍රාම වැටුප් අරමුදල්වල ස්වේච්ඡා සහභාගීත්වය අවශ්‍ය විය. එසේ වුවද, එම අරමුදල බැඳුම්කර ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා එකඟ නොවීමට තීරණය කළ හොත්, එම අරමුදල මත 30% ක බද්දක් පැනවීමට (පවත්නා අඩු කළ බද්ද 14% සිට වැඩි වීමක්) ඵලදායී ලෙස තර්ජනය කරන 2023 අංක 14 දරන දේශීය ආදායම් පනත සහාගත කර සම්මත කිරීම මගින් රජය එම යෝජනා ක්‍රමයට සහභාගී වීමට ඵලදායී ලෙස එම අරමුදලට බල කරන ලදී. මේ හේතුවෙන් මෙම අරමුදලට බැඳුම්කර මත ඉපැයීම් වලින් 50% ට ආසන්න පාඩුවක් සිදු වනු ඇති බවට සහ එය අනාගත ඉපැයීම් කෙරෙහි ද වක්‍ර බලපෑම් ඇති කරනු ඇති බවට ඇතැම් විශේෂඥයන් පුරෝකථනය කර ඇත. එමගින් ඉදිරි වර්ෂ වලදී විශ්‍රාම යන ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩ කරන ජනතාවගේ මේ වන විටත් අවිනිශ්චිතභාවයට පත්ව තිබෙන ගෘහ මූල්‍ය තත්ත්වය තවදුරටත් අවදානමට ලක් වෙයි.

ආර්ථික අර්බුදයට ප්‍රතිචාර වශයෙන් සහ දැනට ක්‍රියාත්මක, අධික ලෙස දේශපාලනීකරණය වී ඇති බවට විවේචන එල්ල වී තිබෙන සමෘද්ධි වැඩසටහන වෙනුවට සුබසාධන වැඩපිළිවෙළක් ලෙස ජනාධිපති රනිල් වික්‍රමසිංහ මහතා විසින් අස්වැසුම සුබසාධන ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය⁵

හඳුන්වා දෙන ලදී. එය “සුභසාධන රාජ්‍යයක්”⁶ වෙනුවට “ව්‍යවසායකත්ව රාජ්‍යයක්” සඳහා වන සැලැස්මක් ලෙස ප්‍රසිද්ධ ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත. ඇත්ත වශයෙන්ම, මෙම නව යෝජනා ක්‍රමය ආර්ථික අර්බුදයට බොහෝ කලකට පෙර සකස් කරන ලද්දක් වන අතර, එම වෙනස සිදුකිරීම සාධාරණීකරණය කිරීමේ අවස්ථාව අර්බුදය හටගත් කාලය තුළ හදිසියේ එළඹුණි. අස්වැසුම සඳහා ප්‍රතිලාභීන් තෝරා ගැනීමේ නිර්ණායක 2020 අගභාගයේදී ගැසට් කරන ලදී. යෝජනා ක්‍රමය ප්‍රකාශයට පත් කර, 2023 මාර්තු මාසය වන විට ගණන් ගැනීම් අවසන් කරන ලද අතර, 2023 ජූලි 1 වෙනිදා වන විට මුදල් ගෙවීම් ආරම්භ කිරීමට රජය පොරොන්දු විය.

අස්වැසුම ප්‍රතිලාභ ලැබීමට සුදුසුකම් ලැබීම සඳහා වන නිර්ණායක යටතේ, ප්‍රතිලාභීන් ද වර්ගීකරණය කරන ලද අතර, ගෙවීම් සිදු කළ යුතු කාල සීමාවන් ද නියම කරන ලදී. අදාළ කරගනු ලබන නිර්ණායක, ප්‍රතිලාභීන් වර්ගීකරණය කිරීම, ප්‍රතිලාභ ලැබීම සඳහා කාල සීමා නියම කිරීමේ පදනම, ගෙවනු ලබන මුදල තීරණය කිරීමේ පදනම සහ අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ උපදේශනයක් හෝ විනිවිදභාවයක් නොතිබුණි. අස්වැසුම යෝජනා ක්‍රමයේ ඇති වඩාත්ම බරපතල ම ගැටළුව වන්නේ යෝජනා ක්‍රමයෙන් අධික ලෙස බැහැර කරනු ලැබීමේ දෝෂයයි. වැඩසටහනේ සැලසුම මෙන්ම එය ක්‍රියාත්මක කිරීම (දත්ත එකතු කිරීමේ අවස්ථාවෙන් ආරම්භ වන) යන දෙකෙහි ම දෝෂ හේතුවෙන් මෙය සිදු වූ බව විවේචකයින්ගේ අදහස වේ. ප්‍රතිලාභීන් හඳුනාගැනීම සඳහා වූ සත්‍යාපනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය, අධික පරීක්ෂා කිරීම් සහ දත්ත රැස්කිරීම් සමග බලහත්කාරයෙන් සිදුකර ඇති අතර එය බිය ඇති කිරීමට සහ සමාජ අසමගිය ඇති කිරීමට හේතු වී ඇත.⁷

රජය විසින් තෝරාගන්නා ලද ප්‍රතිලාභීන්ගේ පළමු ලැයිස්තුව ප්‍රකාශයට පත් කළ අවස්ථාවේ විරෝධතා රැල්ලක් ඇති විය. ඒ සඳහා රජය දැක්වූ ප්‍රතිචාරය වූයේ අභියාචනා සහ විරෝධතා කැඳවීමයි. යෝජනා ක්‍රමයෙන් බැහැර කරනු ලැබ තිබූ අයට 2024 පෙබරවාරි සිට මාර්තු දක්වා⁸ විවෘතව තිබූ අයදුම්පත්‍ර ඉදිරිපත් කිරීමේ දෙවන අදියරේදී අයදුම් කරන ලෙස දැනුම් දෙන ලදී. පූර්වයෙන් තිබූ සමෘද්ධි සුබසාධන යෝජනා ක්‍රමය

වටා ගොඩනැගුණු ප්‍රජා සහාය ජාල නව ක්‍රමය යටතේ නැවත පිහිටුවීමක් හෝ නව ක්‍රමයට මාරු කිරීමක් හෝ සිදු නොවීම තවත් ගැටළුවක් වේ. සමෘද්ධි ප්‍රතිලාභීන් සමෘද්ධි යෝජනා ක්‍රමය යටතේ දැනට තමන් සතු ඉතිරි කිරීම් තැන්පත්වලට කුමක් සිදුවේද යන්න පිළිබඳව අවිනිශ්චිත තත්ත්වයකට පත්ව ඇත. ආර්ථික අර්බුදයක් පවතින කාලවලදී, සාමාන්‍යයෙන් සමාජ ආරක්ෂණය පුළුල් කළ යුතු වේ. කෙසේ වෙතත්, ලෝක බැංකුවේ සහාය ඇතිව හඳුන්වා දෙන ලද මෙම යෝජනා ක්‍රමය මගින් ප්‍රතිලාභීන්ට නව සීමාකිරීම් පනවා ඇත. මෙහි සාකච්ඡාවට භාජනය වන අනෙකුත් සියලු ම නීති ලෙසින් ම දිගු කාලීන ප්‍රතිපත්තිය ද අතුරුදහන්ව පවතියි.

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය “නියාමනය” කිරීමේ සහ අඩු ආදායම්ලාභී ගනුදෙනුකරුවන් පන්තිය කොල්ලකාරී ණය දීමේ ක්‍රමවලින් ආරක්ෂා කර ගැනීමේ මුඛාවෙන් හඳුන්වා දෙන ලද ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යය සහ ණය නියාමන අධිකාරිය පනත් කෙටුම්පත⁹ මගින් අවිධිමත්, කුඩා, දුර බැහර ප්‍රදේශවල ප්‍රජාවන් පදනම් කරගත් ණය දෙන සංවිධාන සඳහා නම්‍යශීලී නොවන නියාමන යෝජනා ක්‍රමයක් සහ ඒවා තහනම් කිරීමේ සහ අක්‍රීය කිරීමේ තත්ත්වයන් නිර්මාණය කළේය. මෙම පනත් කෙටුම්පත අධික පොළී අනුපාත අයකිරීම, පුද්ගලයන්ට බහුවිධ ණය ලබා දීම සහ ප්‍රවණ්ඩකාරීව සහ බිය ගන්වා ණය අයකර ගැනීමේ පිළිවෙත් අනුගමනය කිරීම වැනි පිළිගත නොහැකි ක්‍රියාවන්ට ප්‍රසිද්ධියක් උසුලන මූල්‍ය සමාගම් වැනි ප්‍රමුඛ පෙළේ ආයතන නියාමනයට ලක් කිරීමෙන් බැහැර කර ඇත.

කොල්ලකාරී ණය දීම ඉහළ යමින් පවතින සහ මිනිසුන් ආර්ථික වශයෙන් ජීවත් වීමට අරගල කරන තත්ත්වයක් තුළ, දරිද්‍රතාවයේ අසරණකමෙන් අයුතු ප්‍රයෝජන ගන්නා සහ ගෘහස්ථ ණය වැඩි කිරීමට දායක වන අක්‍රමිකතාවයන් එලදායී ලෙස ආමන්ත්‍රණය කිරීමට මෙම පනත් කෙටුම්පත අපොහොසත්වී ඇත. මෙම පනත් කෙටුම්පතෙහි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුකූල නොවන විධිවිධාන අඩංගු වන බව පවසමින් පනත් කෙටුම්පත ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය හමුවේ අභියෝගයට ලක්කරන ලද අතර, ඇතැම් විධිවිධාන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුකූල නොවන බවට අධිකරණය තීරණය කළේය. බලපෑමට ලක් වූ කණ්ඩායම්

වෙනත් ඉදිරිපත් වූ බොහෝ උපදේශන වලින් පසුව රජය පනත කෙටුම්පත ඉල්ලා අස්කර ගන්නා බව නිවේදනය කළේය.¹⁰ පනත කෙටුම්පත කෙටුම්පත් කිරීමට පෙර අදාළ සියලු පාර්ශ්වකරුවන්ගෙන් ඵලදායී ලෙස අදහස් විමසීම් සිදු කර තිබුණේ නම්, පනත් කෙටුම්පත සම්පාදනය කිරීම සහ ප්‍රතිරෝධය දැක්වීම සඳහා වැය කරන ලද කාලය හා ශක්තියෙන් වැඩි කොටසක් ඉතිරිකර ගත හැකිව තිබුණි. නියාමන අඩුපාඩු පීඩාවට පත් වූවන් දිගින් දිගටම කලකිරීමට පත්කරවන බැවින්, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සඳහා පුළුල් නියාමන රාමුවක් අවශ්‍ය වේ.

2023 වර්ෂයේ දී රජය පරිපූර්ණ කම්කරු ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කිරීම වෙනුවෙන් පෙනී සිටියේ ය. ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල විසින් නිර්දේශ කරන ලද මට්ටම ද ඉක්මවා යමින් රටේ ආර්ථිකය වෙනස් වනු ඇතැයි ජනාධිපතිවරයා අනාවැකි පළ කළේය.¹¹ 'කාන්තා ශ්‍රම බලකායේ සහභාගිත්වය ඉහළ නැංවීම, සෘජු විදේශ ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීම සහ ශක්තිමත් සමාජ ආරක්ෂණයක් සහතික කිරීම ප්‍රතිසංස්කරණවල අරමුණුවලට ඇතුළත් බව කම්කරු අමාත්‍යවරයා ප්‍රකාශ කළේය.¹² කෙසේ වෙතත්, ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා වන රජයේ සැලසුම් දෙස සම්පව බැලීමේ දී, විවිධ සංසදවල දී අක්‍රමවත්, අසම්පූර්ණ ක්‍රියාමාර්ග තිබූ බව හෙළිදරව් වූ අතර, රැකියා සම්බන්ධ සමාජ ආරක්ෂණය අහිමි වීම පිළිබඳ බරපතල කනස්සලු මතු විය. අවදානමට ලක්ව ඇති මෙම අයිතිවාසිකම්වලට අත්තනෝමතික ලෙස සේවයෙන් පහකිරීමෙන් ආරක්ෂා වීමේ අයිතිය, ස්ථිර වැඩ කරන පැය ගණනක් ඇතුළු අනෙකුත් සේවා කොන්දේසි ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා ඇති අයිතිය, සහ වෘත්තීය සමිති පිහිටුවීමේ අයිතිය ආරක්ෂා කර ගැනීම ඇතුළත් විය. මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් කටිකා කර ගත හැකි සේවා වැඩපිළිවෙළ අනුගත කර ගැනීමට අරමුණු කරන ලදී. යෝජිත ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් කම්කරු නීතියේ සේවකයා සහ සේවයෝජකයා අතර පවතින අසමාන සම්බන්ධතාවය සඳහා ඇති මූලික පිළිගැනීම යටපත් කර ඇත. වතු කම්කරුවන්ගේ ශ්‍රමය සුරාකෑම වැළැක්වීම සඳහා රජයේ මැදිහත්වීම අල්ප වූ තත්ත්වයක් තුළ, වැවිලි අංශයේ වැඩ අවිධිමත්කරණය වීම ක්‍රමයෙන් වර්ධනයවීම වතු කම්කරුවන් අතර කනස්සල්ල ඉහළ යාමට හේතුවී තිබේ.

මෙම ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ හා සම්බන්ධ නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ආර්ථික හා සමාජ ආරක්ෂාවට සහ ජනතාවගේ අයිතිවාසිකම්වලට දැඩි ලෙස බලපාන අතර, ජනතාවට ඔවුන්ගේ කනස්සලු සහ දුක්ගැනවිලි සන්තීවේදනය කළ හැකි බව සහතික කිරීම සඳහා දේශපාලන නිදහස විශේෂයෙන් අවශ්‍ය කරන්නක් බවට පත් කරයි.

ප්‍රකාශනයේ, භාෂණයේ, රැස්වීමේ සහ සමාගමයේ නිදහස දැඩි ලෙස සීමා කරන නීති

ශ්‍රී ලංකාවේ නීති බලාත්මක කරනු ලැබීමෙන් එම නීති අධිකරණ සමාලෝචනයට යටත් නොවන බව සැලකිල්ලට ගැනීම වැදගත් වේ. එසේ හෙයින්, ව්‍යවස්ථාදායක ක්‍රියාවලිය මගින් මහජනතාවගෙන්, විශේෂයෙන් ම පාර්ශ්වකරුවන්ගෙන් නිසි ලෙස අදහස් විමසන බව, යෝජිත නීතියට අදාළ පසුබිම සහ සාධාරණීකරණය මනාව පර්යේෂණය කරන බව සහ එය විනිවිද භාවයෙන් සිදු කරන බව සහ හඳුනාගත් ගැටලු සඳහා වඩාත් ම සුදුසු විසඳුම් සෙවීම සඳහා අවශ්‍ය විශේෂඥතාවය ගවේෂණය කරන බව සහතික කිරීමට දැඩි ලෙස ප්‍රයත්න දැරිය යුතුය. යෝජිත නීතිකරණය පුරවැසියන්ව රැක සිටින අතර, අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීමේ විභවය සහිත බලතල පුළුල් වෙමින් පවතියි. පනත දැක්වෙන්නේ පුරවැසියන්ගේ නිදහස සීමා කරන, බලාත්මක කර ඇති සහ යෝජිත නීති කිහිපයක් පිළිබඳ විස්තරයකි.

2024 අංක 09 දරන මාර්ගගත ක්‍රමවල සුරකිනිභාවය පිළිබඳ පනත¹³ දේශීයව සහ ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පුළුල් විරෝධයක් එල්ල විය. සාමාජිකයන් පස් දෙනෙකුගෙන් යුත් කොමිෂන් සභාවක් මගින් අන්තර්ගතය දැඩි ලෙස නියාමනය කිරීමට එම පනත මගින් අපේක්ෂා කරන අතර, පොදු ඩිජිටල් අවකාශය තුළ සත්‍ය සහ ආරක්ෂිත දේ කුමක්ද යන්න තීරණය කිරීමේ ඒකාධිකාරයක් එම කොමිෂන් සභාවට ඵලදායීව හිමිවෙයි. "තහනම් ප්‍රකාශයක්" සිදු කර ඇතැයි කොමිෂන් සභාව විසින් සලකනු ලබන විට, පුද්ගලයන්ට, අතරමැදියන්ට සහ සේවා සපයන්නන්ට එරෙහිව ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට කොමිෂන් සභාවට බලය ලබා දී ඇත. මෙම පනත මගින්, දණ්ඩ නීති සංග්‍රහය වැනි දැනට පවතින

අපරාධ නීතිවල දක්වා ඇති වැරදි ම ද්විගුණ වන අතර ම, විවිධ වූ නීත්‍යානුකූල සන්නිවේදන සහ ප්‍රකාශන පරාසයක් සඳහා මෙම වැරදි අදාළ කිරීම පුළුල් කරමින්, දණ්ඩ නීති සංග්‍රහයෙහි දක්වා ඇති දඬුවම් වලට වඩා දැඩි දඬුවම් තත්ත්‍වයක් ද බලාත්මක කරයි.

මෙම පනත ස්වයං-වාරණයකට තුඩු දෙන පනතක් ය යනුවෙන් සහ විශේෂයෙන් ම රජයට එරෙහි විරෝධය දැක්වීම් සහ විවේචන සම්බන්ධයෙන් බියකරු ප්‍රතිඵල ගෙන දෙන පනතක් ය යනුවෙන් සිවිල් සමාජ කණ්ඩායම් කතස්සල්ල පළ කරයි. මෙම පනත් කෙටුම්පතෙහි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූලභාවය අභියෝග යට ලක් කරමින් පෙත්සම් හතලිහකට (40) අධික සංඛ්‍යාවක් ගොනු කර තිබුණි. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූලභාවය පිළිබඳ ගැටළු ආමන්ත්‍රණය කිරීම සඳහා රජය නිර්දේශ කළ සංශෝධන තිහකට (30) අධික සංඛ්‍යාවක් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් සලකා බලන ලද අතර, පනත් කෙටුම්පත පාර්ලිමේන්තුවේ සරල බහුතරයකින් සම්මත කිරීම සඳහා එම සංශෝධන පනත් කෙටුම්පතට ඇතුළත් කරන ලෙස ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය නියම කළේය. 2024 ජනවාරි 24 වෙනි දින පනත් කෙටුම්පතට පක්ෂව ඡන්ද 108 ක් සහ විපක්ෂව ඡන්ද 62 ක් ලබා ගනිමින් පනත් කෙටුම්පත වැඩි ඡන්දයෙන් පාර්ලිමේන්තුවේ දී සම්මත විය. පනත් කෙටුම්පත ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුකූල වන බව සහතික කිරීම සඳහා සිදු කළ යුතු යැයි අධිකරණය විසින් නියෝග කරන ලද සංශෝධන කිහිපයක් පාර්ලිමේන්තුවේ කථානායකවරයා විසින් මෙම පනත් කෙටුම්පතෙහි සහතිකය සටහන් කරන ලද අවස්ථාවේ දී එයට ඇතුළත් කර නොතිබුණු අතර¹⁴ එය මෙම නීතියේ ව්‍යවස්ථානුකූලභාවය පිළිබඳ ප්‍රශ්න මතු කරයි.

ක්‍රිස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතක් ප්‍රථම වරට ගැසට් පත්‍රයේ පළකරන ලද්දේ 2023 මාර්තු 22 වන දින¹⁵ වන අතර, එහි විධිවිධානවල තිබූ මර්දනකාරී ස්වභාවය පිළිබඳව දේශීය හා ජාත්‍යන්තර වශයෙන් අවධානය යොමුවීමෙන් පසුව 2023 ඔක්තෝබර් 18 වෙනි දින¹⁶ එය ඉල්ලා අස්කර ගන්නා ලදී. ක්‍රිස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතේ දෙවෙනි අනුවාදයක් 2023 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී ගැසට් කරන ලද අතර, 2024 ජනවාරි¹⁷ මාසයේ දී එය පාර්ලිමේන්තුවට

ඉදිරිපත් කරන ලදී. පනත් කෙටුම්පත¹⁸ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට පටහැනි බව පවසමින් පුරවැසියන් සහ සංවිධාන තිහකට (30) ආසන්න සංඛ්‍යාවක් විසින් මෙම පනත් කෙටුම්පත ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ඉදිරියේ අභියෝගයට ලක් කරන ලදී. මෙම පනත් කෙටුම්පතෙහි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූල භාවය පිළිබඳව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ තීරණය ලැබෙන තෙක් දැන් බලා සිටියි. විරුද්ධත්වය දැක්වීමේ නීත්‍යානුකූල ක්‍රියාවන් ග්‍රහණය කර ගැනීම පිණිස මෙම පනත් කෙටුම්පත පුළුල් ලෙස “ක්‍රිස්තවාදය” සහ “ආශ්‍රිත වැරදි” යන යෙදුම් නිර්වචනය කර ඇත. එමගින් හදිසි අවස්ථාවක දී පමණක් සාධාරණීකරණය කළ හැකිව තිබූ පරිපාලන රඳවා තබා ගැනීමේ ක්‍රමයක් සහ අත් අඩංගුවට ගැනීමේ පුළුල් බලතල ස්ථිර අපරාධ නීතියට ඇතුළත් කරන ලදී. යාම් ඊම්, රැස්වීම් සහ හමු සීමා කිරීම, ඇදිරි නීතිය පැනවීම, සංවිධාන තහනම් කිරීම, සහ යම් යම් ස්ථාන තහනම් ස්ථාන ලෙස ප්‍රකාශ කිරීම පිණිස එමගින් විධායක බලය ශක්තිමත් කරයි.

රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන (ලියාපදිංචි කිරීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම) පිළිබඳ නීති කෙටුම්පතක් 2024 ජනවාරි 30 වෙනි දින සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන් සහ සංවිධාන සමූහයක් වෙත බෙදා හරින ලදී. මෙය සිදු වූයේ සිවිල් සමාජ සාමූහිකයන් විසින් ‘රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන නීතියක්’ සකස් කිරීමෙහි නියැලෙන ලෙස සහ අර්ථවත් උපදේශනයන් සිදු කරන ලෙස ඉල්ලා වසර දෙකක් ගත වූ සන්දර්භයක් තුළ ය. නීති කෙටුම්පතක් සහ මාර්ගෝපදේශක මූලධර්ම ලේඛනයක් රජයට ඉදිරිපත් කර තිබියදීත්, යෝජිත යෝජනා ක්‍රමයට අනිවාර්ය ලියාපදිංචිය, ලියාපදිංචි නොවීම අපරාධකරණය කිරීම, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන නියාමනය කිරීම සඳහා හඳුන්වා දෙන අධිකාරියට පොලිස් බලතල ඇතුළු පුළුල් බලතල ඇතුළත් වේ. රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල ක්‍රියාකාරකම් රජයේ සංවර්ධන න්‍යාය පත්‍රයට අනුකූල වීම, දේශපාලන ක්‍රියාකාරකම්වල නොයෙදීම, ‘මූලික සංස්කෘතික සාරධර්ම’ වලට බලපෑම් නොකිරීම, සමූහ අරමුදල් සැපයීමට සීමා පැනවීම සහ ලියාපදිංචි නොකළ කණ්ඩායම් වෙත අරමුදල් මාරු කිරීම වැළැක්වීම යන නියමයන් තවදුරටත් එයට ඇතුළත් වේ. මෙම යෝජනා ක්‍රමය නීතියක් බවට පත් වුවහොත්, රාජ්‍ය නොවන ක්‍රියාකාරකම්, ප්‍රධාන වශයෙන් ම දේශපාලන විසම්මුතිය, නීති ප්‍රතිසංස්කරණ වෙනුවෙන් පෙනී

සිවිම සහ ස්වේච්ඡා සාමූහික ලෙස කටයුතු කිරීම දැඩි ලෙස සීමා කරනු ලැබීමට ඉඩ ඇත. ක්‍රස්තවාදයට එරෙහිව සටන් කිරීම සඳහා සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන අරමුදල් අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග අවශ්‍ය කරන බව ඉදිරිපත් කර ඇති පුළුල් සාධාරණීකරණයට ඇතුළත් වේ.

සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරකම් සීමා කිරීමේ ඒ හා සමාන ක්‍රියාමාර්ගයක් මගින්, විකාශන නියාමන අධිකාරිය පනත් කෙටුම්පත මගින් ප්‍රකාශන පාලනය කිරීම සඳහා ද, යෝජිත ඒකාකාර කම්කරු නීතියක් මගින් වෘත්තීය සමිති පාලනය කිරීම සඳහා ද රජය නීති ප්‍රතිසංස්කරණ ඉදිරිපත් කර ඇත.

සමාජිකය

සිවිල් නිදහසට සහ මූලික නිදහසට ස්ථිරව බලපාන සහ බහුතර ජනතාවගේ ආර්ථික තත්ත්වයට අහිතකර ලෙස බලපාන මෙම නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග රාශිය මහජන විවාදයට, සමාලෝචනයට සහ වඩා හොඳ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලනයක් සඳහා සලකා බලනු ලැබීම සහ සමාලෝචනය සඳහා සුළු හෝ අවස්ථාවක් නොමැතිව යෝජනා කර බලාත්මක කිරීම හයානක ය. මෙම නීති ක්‍රියාමාර්ග කෙටුම්පත් කිරීමට පෙර හෝ ඒ අතරතුර උපදේශනයන් සිදු නොකිරීමේ පැහැදිලි අඩුපාඩුවක් තිබෙන අතර, පනත් කෙටුම්පත් සැලසුම් කිරීම සහ ඒවායින් අපේක්ෂිත හිතකාමී අරමුණු අතර පැහැදිලිව ම සම්බන්ධයක් නැත.

ප්‍රකාශිත ප්‍රතිපත්තියක් නොමැතිව සහ නිර්මාණය කරන ලද බලතල භාවිතා කරනු ලැබිය යුතු ආකාරය පිළිබඳ අල්ප මගපෙන්වීමක් සහිතව යෝජනා එක් එක් නීතිය මගින් විධායක යාන්ත්‍රණය වර්ධනය වීම තවත් පොදු ලක්ෂණයක් වේ. ඒ හා සමානව ම, අත්අඩංගුවට ගැනීමට, රඳවා තබා ගැනීමට (රඳවා තබා ගැනීම මගින් දඬුවම් කරනු

ලැබීමට යටත් කිරීමට), සෝදිසි කිරීමට සහ අත්පත් කර ගැනීමට, නිරීක්ෂණ සිදු කරන ලෙස නියම කිරීමට, ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියන්ගේ නිදහසට සහ පෞද්ගලිකත්වයට මැදිහත් වීමට විධායකයට ඇති හැකියාව ශක්තිමත් කරමින් අපරාධ නීතියේ කැපී පෙනෙන පුළුල්වීමක් ඇත. "නීතියේ ආධිපත්‍යය" වෙනුවට "නීතියේ විෂම භාවිතය" හයානක ප්‍රවණතාවයකි.

ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී නොවන නියෝජනයෙහි දුසිරිතකට හසු වී ඇත. ජනතාව තම නියෝජිතයන් කෙරෙහි විශ්වාසය බිඳවැටී ඇති බව සංඥා කර ඇත. මෙම වත්මන් නියෝජිතයින් පළාත් පාලන මැතිවරණය පැවැත්වීම වළක්වා ඇති අතර, විරුද්ධත්වය මර්දනය කරමින් ඔවුන්ගේ බලය පවත්වා ගැනීම සඳහා කඩිනමින් නීති සම්පාදනය කිරීම පිණිස කලින් සුරක්ෂිත කරගෙන තිබූ පාර්ලිමේන්තු බහුතරයේ ඉතිරිවී ඇති කොටස් භාවිතා කරති. මෙම පුළුල් නීති අදහස් විමසීම් වලින් තොරව සහ මහජන විවාදය සීමා කරමින් කඩිනමින් සිදු කරනු ලැබේ. මේ සියල්ල ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී නොවන සහ නිදහස් නොවන රාජ්‍යයක් බිහිවීමේ හයානක සංඥා ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ දිළිඳු හා වැඩ කරන ජනතාවගේ මූල්‍ය තත්ත්වය කෙරෙහි බරපතල බලපෑමක් ඇති කරන, පුළුල් ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් ද වගකිව යුතු වන්නේ මෙම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී නොවන නියෝජනයයි. ආහාර සුරක්ෂිතතාවය, සෞඛ්‍යය, අධ්‍යාපනය සහ පවුල්වල යහපැවැත්ම සඳහා ඇති ප්‍රවේශය සහ ආර්ථික අර්බුදයේ බලපෑම් දරා ගැනීමට සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රකෘතිමත් වීම සඳහා දායකත්වය ලබා දීමට ඔවුන් තුළ ඇති ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව කෙරෙහි එහි සැබෑ අනුගාමී බලපෑමක් ඇත.

පසු සටහන්

¹ 2018 වර්ෂයේ සිට පළාත් පාලන මැතිවරණය පවත්වා නැති 2022 වර්ෂයේ පැවැත්වීමට නියමිතව තිබූ මැතිවරණ පෙන්නෙතට තිබෙන පරිදි ආර්ථික අර්බුදය නිසා කල් දමන ලදී.

² 2022 අගෝස්තු 31 දිනැති අංක 2295 දරන අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් එකතු කළ අගය මත බදු 12% සිට 15% දක්වා වැඩි කරන ලද අතර, ඉන් අනතුරුව 2023 දෙසැම්බර් 19 දිනැති අංක 2363/22 දරන අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් 18% දක්වා වැඩි කරන ලදී.

³ 2022 සහ 2024 මුල් භාගය අතර වැඩි වීම් වට කිහිපයක් සිදුවී ඇත. විදුලිය සඳහා, 2022 අගෝස්තු, 2023 පෙබරවාරි, 2023 ජූලි, 2023 ඔක්තෝබර් යන මාස වලදී ගාස්තු වැඩි කළ අතර, ඉන් පසුව 2024 මාර්තු මාසයේදී අඩු කරන ලදී. ගාස්තු අඩු කිරීම් වඩාත් මෑතකදී සිදු කර ඇති අතර ඒවා 2024 අවසානයේ පැවැත්වීමට නියමිත මැතිවරණ සැලකිල්ලට ගනිමින් ඡන්දය ප්‍රකාශ කරන මහජනතාව සතුටු කිරීමේ දේශපාලන සන්දර්භය තුළ සිදු කර ඇත.

⁴ පනත් කෙටුම්පත 2023 අගෝස්තු 08 වෙන දින පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලද අතර 2023 සැප්තැම්බර් 08 වන දින සම්මත කරන ලදී.

⁵ ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය, අංක 2328/13, 2023 අප්‍රේල් 21.

⁶ "ජනාධිපතිතුමාගේ අරමුණ සුබසාධන රාජ්‍යයක් වෙනුවට ව්‍යවසායක රාජ්‍යයක් නිර්මාණය කිරීමයි" (ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාල වෙබ් අඩවිය, 2023), ප්‍රවේශ විය හැකි වෙබ් ලිපිනය: <https://www.presidentsoffice.gov.lk/index.php/2023/07/11/the-purpose-of-the-president-is-to-create-an-entrepreneurial-state-instead-of-a-welfare-state/>

⁷ "ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩ කරන දුප්පතුන්ට එරෙහිව ලෝක බැංකුවේ සහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙහි ඉලක්කගත කතිකාව" (DailyFT, 2023 මැයි 8). ප්‍රවේශ විය හැකි වෙබ් ලිපිනය: <https://www.ft.lk/opinion/World-Bank-and-IMF-s-targeted-discourse-against-working-poor-of-Sri-Lanka/14-748032>

⁸ "අස්වැසුම 2 වෙනි අදියර: අයදුම්පත් භාරගන්නා අවසන් දිනය දීර්ඝ කරන ලදී" (ද මෝර්නිං, 15 මාර්තු 2024). ප්‍රවේශ විය හැකි වෙබ් ලිපිනය: <https://www.themorning.lk/articles/mKVKGXDhFVwR3YD3o58P>

⁹ මෙම පනත් කෙටුම්පත 2023 ඔක්තෝබර් 30 වැනි දින ගැසට් පත්‍රයේ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අතර මුදල, ආර්ථික ස්ථායීකරණ

සහ ජාතික ප්‍රතිපත්ති අමාත්‍යවරයා විසින් 2024 ජනවාරි 09 වැනි දින පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලදී.

ප්‍රවේශ විය හැකි වෙබ් ලිපිනය: http://documents.gov.lk/files/bill/2024/1/450-2024_E.pdf

¹⁰ "භාණ්ඩාගාරය ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය පනත් කෙටුම්පත ඉල්ලා අස්කර ගනී" (ද මෝර්නිං, 2024 අප්‍රේල් 4). ප්‍රවේශ විය හැකි වෙබ් ලිපිනය: <https://www.themorning.lk/articles/Z5JXBbKgu7p3z9gZeNFx>

¹¹ "ශ්‍රී ලංකාවේ කම්කරු අමාත්‍යවරයා අපනයනකරුවන් සමග කම්කරු නීති ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ කතා කරයි" (EconomyNext, 21 සැප්තැම්බර් 2023), ප්‍රවේශ විය හැකි වෙබ් ලිපිනය: <https://economynext.com/sri-lankas-labor-minister-talks-labor-law-reforms-with-exporters-132248/>

¹² එම

¹³ 2023 ඔක්තෝබර් මස 03 වන දින පාර්ලිමේන්තු න්‍යාය පත්‍රයට ඇතුළත් කර ඇත.

¹⁴ ශ්‍රී ලංකාවේ මාර්ගගත ක්‍රමවල සුරක්ෂිතභාවය පනතේ වගන්ති අධිකරණ නියෝගයට අනුකූල නොවන බව පෙනෙයි: ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාව (EconomyNext) 2024 පෙබරවාරි 09). ප්‍රවේශ විය හැකි වෙබ් ලිපිනය: <https://economynext.com/sections-of-sri-lankas-online-safety-act-appear-non-compliant-with-court-order-hrcsl-150529/>

¹⁵ ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ගැසට් පත්‍රය, 2023 මාර්තු 17 වැනි දින II කොටසට අතිරේකය (2023.03.22 දින නිකුත් කරන ලදී).

¹⁶ "ශ්‍රී ලංකාවේ ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත පාර්ලිමේන්තු න්‍යාය පත්‍රයෙන් ඉවත් කර ඇත" :EconomyNext, 18/10/2023). ප්‍රවේශ විය හැකි වෙබ් ලිපිනය: <https://economynext.com/sri-lankas-anti-terrorism-bill-removed-from-parliaments-order-paper-135764/>

¹⁷ 2023 ජනවාරි 10 වන දින පාර්ලිමේන්තු න්‍යාය පත්‍රයට ඇතුළත් කර ඇත.

¹⁸ ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ගැසට් පත්‍රය, 2023 සැප්තැම්බර් 15 වැනි දින ෂෙ කොටස, අතිරේකය (2023. 09. 15 දින නිකුත් කරන ලදී).

ශ්‍රී ලංකාවේ යෝජිත ක්‍රස්න විරෝධී පනත් කෙටුම්පත පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක්

අවිශ්ක ජයවීර* සහ ගෙහාන් ගුණතිලක**

මෙම ලිපිය මගින් යෝජිත ක්‍රස්න විරෝධී පනත් කෙටුම්පත යටතේ නිපුන්ට මුහුණ දීමට සිදුවන ඇතැයි උපකල්පනය කළ හැකි ඉරණම පරීක්ෂාකර බලමින්, එම පනත් කෙටුම්පත පිළිබඳ විවේචනාත්මක විශ්ලේෂණයක් ඉදිරිපත් කරනු ලබයි

හැඳින්වීම

ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ ඉංජිනේරුවෙක් ලෙස සේවය කරන නිපුන් යෝජිත විදුලිබල මණ්ඩලය පෞද්ගලිකරණය කිරීමේ ප්‍රතිපත්තියට විරෝධය දැක්වීමේ වැඩ වර්ජන ක්‍රියාමාර්ගයකට සහභාගී වීමට අදහස් කරන්නේ යැයි සිතන්න. ඔහු විදුලිබල මණ්ඩලයේ අනෙකුත් ඉංජිනේරුවන් ද වර්ජනය කිරීම සඳහා ඒකරාශී කර ගැනීමට තීරණය කරන අතර, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයෙන් පිටත විරෝධතාවයක් පැවැත්වීමට ඔවුහු සාමූහිකව සැලසුම් කරති. නිපුන් තමන්ගේ මූලික අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදහස් කරයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ යෝජිත ක්‍රස්න විරෝධී පනත් කෙටුම්පත බලාත්මක කරනු ලැබුව හොත්, ඔහුගේ එම ක්‍රියාමාර්ග 'ක්‍රස්නවාදී' ක්‍රියාවක් ලෙස සලකනු ලැබිය හැක.

2023 මාර්තු 22 වෙනි දින අධිකරණ අමාත්‍යවරයා ක්‍රස්න විරෝධී පනත් කෙටුම්පත රජයේ නිල ගැසට් පත්‍රයේ පළකළේය. ඉන් අනතුරුව, 2023 සැප්තැම්බර් 15 වෙනි දින එම පනත් කෙටුම්පතේ සංශෝධනය කරන ලද අනුවාදයක් පළකරන ලද අතර අවසානයේ එම සංශෝධිත අනුවාදය 2024 ජනවාරි මාසයේ දී පාර්ලිමේන්තුවේ න්‍යාය පත්‍රයට ඇතුළත් කරන ලදී. ඉන් පසුව ක්‍රස්න විරෝධී පනත් කෙටුම්පතෙහි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූලභාවය අභියෝගයට ලක් කරමින් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ පෙත්සම් කිහිපයක් ගොනු කරන ලදී. 2024 පෙබරවාරි 20 වෙනි දින, ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය පනත් කෙටුම්පත පිළිබඳ ස්වකීය තීරණය දැනුම් දුන්නේය.

මෙම ලිපිය මගින් යෝජිත ක්‍රස්න විරෝධී පනත් කෙටුම්පත යටතේ නිපුන්ට මුහුණ දීමට සිදුවන ඇතැයි උපකල්පනය කළ හැකි ඉරණම පරීක්ෂාකර බලමින්, එම පනත් කෙටුම්පත පිළිබඳ

* නීතිවේදී LL.B (Hons) (කොළඹ); නීතිඥ; කනිෂ්ඨ සාමාජික LexAG.

** DPhil (Oxon), නීතිඥ, ජ්‍යෙෂ්ඨ හවුල්කරු LexAG; ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාවේ කොමසාරිස්. මෙම ලිපියෙහි දක්වා ඇති අදහස් මෙම සමකතුවරයා පෞද්ගලික මට්ටමෙන් ඉදිරිපත් කර ඇති ඔහුගේ පෞද්ගලික අදහස් මිස ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාවේ අදහස් නොවේ.

විවේචනාත්මක විශ්ලේෂණයක් ඉදිරිපත් කරනු ලබයි.¹ මෙම ලිපියේ පළමු වෙනි කොටස මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමානයේ පවතින ත්‍රස්ත විරෝධී නීතිය, එනම් 1979 අංක 48 දරණ ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත පිළිබඳ දළ විශ්ලේෂණයක් ඉදිරිපත් කරයි. දෙවෙනි කොටස මගින් ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත සමග සංසන්දනය කරමින්, ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතෙහි ඇතැම් ප්‍රධාන විධිවිධානවල ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූල භාවය පිළිබඳ ඇගයීමක් කරයි. යෝජිත පනත් කෙටුම්පත බලාත්මක කරනු ලැබුවහොත්, තම මූලික අයිතිවාසිකම් නීත්‍යානුකූලව ක්‍රියාත්මක කිරීමට උත්සාහ කරන නිපුණ වෙනි පුරවැසියන්ට නව නීතිය යටතේ දඬුවම් කළ හැකි බව පෙන්වා දෙමින් මෙම ලිපිය අවසන් කරනු ලැබේ.

ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත පිළිබඳ දළ විශ්ලේෂණයක්

1979 වර්ෂයේ දී ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත පනවනු ලැබුවේ 'ශ්‍රී ලංකාව තුළ ආණ්ඩු වෙනසක් සිදු කිරීමේ ක්‍රමයක් ලෙස හෝ ඒ සඳහා උපකාර කිරීමක් ලෙස බලහත්කාරය යොදාගැනීම හෝ අපරාධ සිදු කිරීම වෙනුවෙන් පෙනී සිටින පුද්ගලයන් හෝ පුද්ගල කණ්ඩායම් හෝ සංගම්' ලෙස එම පනතේ පූර්විකාවෙහි හඳුනාගෙන ඇති අය සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා වන තාවකාලික පියවරක් ලෙස ය. එවකට තිබූ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 122 වෙනි වගන්තිය යටතේ 'ජාතික සුබසිද්ධිය පිණිස හදිසි කරුණක්' ලෙස සලකා ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත් කෙටුම්පත පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලද අතර, ඒ හේතුවෙන් එම පනත් කෙටුම්පතෙහි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූලභාවය තීරණය කිරීම සඳහා ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට ලැබුණේ පැය විසිහතරක් තරම් කෙටි කාලයකි. පනත් කෙටුම්පත ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය වෙත යොමු කළ විට, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව එම පනත් කෙටුම්පත පාර්ලිමේන්තුවේ තුනෙන් දෙකක බහුතරයකින් සම්මත කිරීමට අමාත්‍ය මණ්ඩලය තීරණය කර ඇති බව දන්වා තිබූ නිසා අධිකරණයට එම පත් කෙටුම්පතෙහි විධිවිධාන කිසිවක් මගින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 12(1)², 13(1)³, සහ 13(2)⁴ ව්‍යවස්ථා වලින් සහතික

කර ඇති අයිතිවාසිකම් මත සැලකිය යුතු සීමාවන් පනවා තිබේද නැද්ද යන්න තීරණය කිරීමට අවස්ථාවක් නොලැබුණි. මෙම පනත් කෙටුම්පත මගින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ අඩංගු කිසිදු විධිවිධානයක් අහෝසි කර හෝ සංශෝධනය කර නොමැති බව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ මතය වූ බැවින්, මෙම පනත් කෙටුම්පතට ජනමත විචාරණයක් මගින් ජනතාවගේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය නොවන බව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය තීරණය කළේය. අවසානයේ ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත පාර්ලිමේන්තුවේ තුනෙන් දෙකක බහුතරයකින් සම්මත වූ අතර, ඒ අනුව, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 84 වෙනි වගන්තිය ප්‍රකාරව, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ විධිවිධාන කවරක් සමග හෝ යම් අනනුකූලතාවයක් තිබේද යන්න නොසලකා එය නීතිය බවට පත් විය.

වර්තමානයේ ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතෙහි ප්‍රධාන දෝෂ පහක් ඇත. පළමුවැන්න, එහි 'ත්‍රස්තවාදය' යන්නට පැහැදිලි නිර්වචනයක් නොමැති අතර, එම අඩුව පුළුල් පරාසයක ක්‍රියාකාරකම් මෙම පනත යටතේ 'ත්‍රස්තවාදය' ලෙස සලකනු ලැබීමට ඉඩ සලසයි. දෙවැන්න, නඩු විභාගයකින් තොරව මාස දොළහක් දක්වා සැකකරුවෙක් රඳවා තබා ගැනීමට මෙම පනත මගින් අවසර ලැබෙයි. තෙවැන්න, මෙම පනත මගින් සැකකරුවෙකු පැය 48ක් ඇතුළත මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු වෙත ඉදිරිපත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය බැහැර කරයි. එම නිසා සැකකරුවෙකු මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු වෙත ඉදිරිපත් නොකර මාස දොළහක් දක්වා අත්අඩංගුවේ තබා ගත හැක. සිව්වැන්න, මහාධිකරණයේ අධිවෝදනා පත්‍රය භාර දුන් පසු මෙම පනත විත්තිකරුට ඇප දීම ප්‍රතික්ෂේප කරයි. අවසාන වශයෙන්, මෙම පනත මගින් පොලිස් නිලධාරීන් ඉදිරියේ සිදු කරන පාපොච්චාරණයක් සාක්ෂි ලෙස පිළිගත හැකි බවට පත් කරන අතර, එය අත්අඩංගුවේ සිටින සැකකරුවන් අපයෝජනය කිරීමට පොළඹවයි.

පනතෙහි ඇති මෙම දුර්වලතා නිසා දේශපාලන විරුද්ධවාදීන්, මාධ්‍යවේදීන්, නීතිඥයන් සහ මානව හිමිකම් ක්‍රියාකාරීන් හිංසා පීඩාවන්ට ලක්කිරීමට ඉඩ සැලසී තිබේ. එමෙන්ම මෙම දුර්වලතා නිසා වධහිංසා පැමිණවීමට, අත්තනෝමතික ලෙස අත්අඩංගුවට ගැනීමට, දීර්ඝ කාලීනව රඳවා තබා

ගැනීමට, සාධාරණ නඩු විභාගයක් සඳහා ඇති අයිතිය ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට සහ අභිංසක ජනතාවගේ ජීවනෝපාය විනාශ කිරීමට ද හැකියාව ලැබී තිබේ. උදාහරණයක් ලෙස, මැතකදී, ක්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත යටතේ 2009 වර්ෂයේ දී අත්අඩංගුවට ගත් දෙමළ ජාතිකයන් තිදෙනෙකු නිර්දෝෂී බව සොයාගෙන, වසර දාහතරක කාලයක් පුරා සිරභාරයේ තබා ගැනීමෙන් පසුව මහාධිකරණය විසින් නිදහස් කරන ලදී. ක්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතෙහි විධිවිධාන යටතේ සිදු වන මෙවැනි බරපතල අසාධාරණයන් හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ සිවිල් සමාජ කණ්ඩායම් මෙන්ම ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව ද එම පනත අහෝසි කරන ලෙස පුන පුනා ඉල්ලා සිටිති. වර්තමාන රජය ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත කෙටුම්පත් කරන ලද්දේ ප්‍රධාන වශයෙන් ම එම ඉල්ලීම්වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීමක් වශයෙන් ය.

ක්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතෙහි පවතින දුර්වලතා සැලකිල්ලට ගෙන සහ ඉන් ඔබ්බට ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත පිළිබඳ විශ්ලේෂණය

යෝජිත ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත ක්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතේ දුර්වලතා කිහිපයක් ආමන්ත්‍රණය කිරීමට උත්සාහ කරයි. එහෙත්, අවසානයේ, ක්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත වෙනුවට වඩාත් හොඳ ජාතික ආරක්ෂක නීතියක් සකස් කිරීමේ සමස්ත අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීමට මෙම පනත් කෙටුම්පත අපොහොසත් වී තිබේ. ඒ වෙනුවට, මෙම පනත් කෙටුම්පත මගින් නව ගැටළු නිර්මාණය කරන අතර, තවදුරටත් අපයෝජනයන්ට ඉඩ සලසා ඇත. මෙම කොටස මගින් ප්‍රථමයෙන් ම ක්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතෙහි දුර්වලතාවන්ට සාපේක්ෂව ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතෙහි විධිවිධාන විශ්ලේෂණය කරන අතර, ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ තීරණය සැලකිල්ලට ගනිමින් ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතෙහි අදාළ වගන්තිවල ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූල භාවය තක්සේරු කරනු ලැබේ. ඉන් පසුව එය ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත මගින් නිර්මාණය කරන

ක්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත ඉක්මවා යන ඇතැම් අමතර ගැටළු පිළිබඳව ද විමසා බලයි.

'ක්‍රස්තවාදය' යන්න සඳහා පැහැදිලි නිර්වචනයක් නොතිබීම

ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත එහි 3(1) වගන්තිය මගින් ඇතැම් සාමාන්‍ය වැරදි 'ක්‍රස්තවාදය' නැමති වැරදි බවට පරිවර්තනය කරන විශේෂිත 'අරමුණු' හඳුන්වා දීම මගින් 'ක්‍රස්තවාදය' නැමති වරද සඳහා නිර්ණායක ඉදිරිපත් කිරීමට උත්සාහ කරයි. එම අරමුණු පහත සඳහන් පරිදි වේ (ඒවායින් සමහරක් පනත් කෙටුම්පතේ සංශෝධනය කරන ලද අනුවාදයෙන් ඉවත් කර ඇත):

- (අ) මහජනතාව හෝ එහි යම් කොටසක් බිය ගැන්වීම.
- (ආ) යම් ක්‍රියාවක් සිදු කිරීමට හෝ සිදු කිරීමෙන් වැළකී සිටීමට ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුව හෝ වෙනත් යම් ආණ්ඩුවක් හෝ ජාත්‍යන්තර සංවිධානයක් සාවද්‍ය ලෙස හෝ නීති විරෝධී ලෙස බලහත්කාරයෙන් යොමු කිරීම,
- (ඇ) එවැනි යම් ආණ්ඩුවක් විසින් කටයුතු ඉටු කිරීම නීතිවිරෝධී ලෙස වැළැක්වීම⁵,
- (ඈ) ශ්‍රී ලංකාවේ හෝ වෙනත් යම් ස්වෛරී රටක භෞමික අඛණ්ඩතාව උල්ලංඝනය කිරීම හෝ එහි ස්වෛරීබව කඩ කිරීම,
- (ඉ) යුද්ධයක් සම්ප්‍රචාරය කිරීමේ හෝ වෙනස්කොට සැලකීමට, එදිරිවාදිකම්වලට හෝ ප්‍රචණ්ඩත්වයට පෙළඹවීමක් සංස්ථාපනය වන ජාතික, ජනවාර්ගික හෝ ආගමික වෛරිභාවය අධිවාචනය කිරීම.⁶

මෙම පනත් කෙටුම්පතේ 3(1) වගන්තියෙහි ලැයිස්තුගත කර ඇති නිශ්චිත අරමුණු ඇතිව සිදු කරනු ලැබුව හොත් 'ක්‍රස්තවාදය' නැමති වරද බවට පත්වන ක්‍රියාවන් හෝ නීති විරෝධී නොකර හැරීම පනත් කෙටුම්පතේ 3(2) වගන්තියෙහි පහත සඳහන් පරිදි ලැයිස්තුගත කර ඇත:

- (අ) මිනීමැරීම;
- (ආ) බරපතල කුමාර සිදු කිරීම;⁷
- (ඇ) ප්‍රාණ ඇපයට ගැනීම;
- (ඈ) පැහැර ගැනීම හෝ අපහරණය කිරීම;
- (ඉ) යම් මහජන භාවිත ස්ථානයකට, රාජ්‍ය හෝ ආණ්ඩුවේ පහසුකමකට, යම් පොදු හෝ පෞද්ගලික ප්‍රවාහන පද්ධතියකට හෝ යම් යටිතල පහසුකමකට හෝ පරිසරයට බරපතල අලාභ හානි සිදු කිරීම;
- (ඊ) යම් අත්‍යවශ්‍ය සේවාවකට හෝ සැපයීම්වලට හෝ යම් අත්‍යවශ්‍ය සේවා හෝ සැපයීම් සමඟ සම්බන්ධ යම් තීරණාත්මක යටිතල පහසුකමකට හෝ ප්‍රවාහන පහසුකමකට බරපතල බාධා ඇති කිරීම හෝ අලාභ හානි සිදු කිරීම හෝ ඒ සඳහා මැදිහත්වීම;⁸
- (උ) රාජ්‍ය හෝ පෞද්ගලික දේපළ සම්බන්ධයෙන් කොල්ලකෑමේ, ත්‍රාසද්‍රව්‍යණය කිරීමේ හෝ සොරකම් කිරීමේ වරද සිදු කිරීම;
- (ඌ) මහජනතාවගේ හෝ එහි යම් කොටසක සෞඛ්‍යය සහ ආරක්ෂාවට බරපතල අවදානමක් ඇති කිරීම;
- (එ) ශ්‍රී ලංකාවට පවරා දී ඇති යම් ඉලෙක්ට්‍රොනික හෝ ස්වයංක්‍රීය පරිගණක පද්ධතියකට හෝ ජාලයකට හෝ සයිබර් අවකාශයකට හෝ එවැනි බලවර්තනයකට හෝ එවැනි බලවර්තනයක ලියාපදිංචි වී සිටින වෙබ්අඩවිවලට බරපතල බාධා ඇති කිරීම හෝ අලාභ හානි සිදු කිරීම හෝ එවැන්නකට මැදිහත්වීම;
- (ඵ) යම් ආගමික හෝ සංස්කෘතික දේපළක් විනාශ කිරීම හෝ එවැනි දේපළකට බරපතල අලාභහානි සිදුකිරීම;
- (ඹ) සංඥා සම්ප්‍රේෂණයක් සහ වෙනත් යම් සංඛ්‍යාත පදනම් වූ සම්ප්‍රේෂණ පද්ධතියක් ඇතුළුව යම් ඉලෙක්ට්‍රොනික, ඇනලොග්,

ඩිජිටල් හෝ වෙනත් රැහැන් සහිත හෝ රැහැන් රහිත සම්ප්‍රේෂණ පද්ධතියකට බරපතල බාධා ඇති කිරීම හෝ අලාභහානි සිදු කිරීම හෝ ඒ සඳහා මැදිහත් වීම;

- (ඹ) (අ) ඡේදයේ සිට (ඔ) ඡේදය දක්වා වන ඡේදවල දක්වා ඇති යම් ක්‍රියාවක් හෝ නීතිවිරෝධී නොකර හැරීමක් සිදු කිරීම සඳහා වන අයුතු ජන රාශියක සාමාජිකයකු වීම⁹; හෝ
- (ක) නීත්‍යානුකූල අධිකාරයක් නොමැතිව, කුඩක්කු, පීඩාකාරී ආයුධ, වෙඩි බෙහෙත්, පුපුරණ ද්‍රව්‍ය හෝ පුපුරණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා භාවිත කරන හෝ භාවිත කිරීමට අරමුණු කරන යම් ද්‍රව්‍යයක් හෝ දෙයක් හෝ ගිනිගන්නා ද්‍රව්‍ය හෝ මළ බැඳෙන ද්‍රව්‍ය හෝ යම් ජීව විද්‍යාත්මක, රසායනික, විද්‍යුත්, ඉලෙක්ට්‍රොනික හෝ න්‍යෂ්ටික අවියක්, වෙනත් න්‍යෂ්ටික පුපුරණ උපකරණයක්, න්‍යෂ්ටික ද්‍රව්‍යයක් හෝ විකිරණශීලී ද්‍රව්‍යයක් හෝ විකිරණ විමෝචන උපකරණයක් ආනයනය කිරීම, අපනයනය කිරීම, නිෂ්පාදනය කිරීම, රැස් කිරීම, ලබා ගැනීම, සැපයීම, වෙළඳාම් කිරීම, සන්තකයේ තබා ගැනීම හෝ භාවිත කිරීම.¹⁰

පනත් කෙටුම්පතේ (ආ) යටතේ දක්වා ඇති අරමුණට (යම් ක්‍රියාවක් සිදු කිරීමට හෝ සිදු කිරීමෙන් වැළකී සිටීමට ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුව හෝ “ සාවද්‍ය ලෙස හෝ නීති විරෝධී ලෙස බලහත්කාරයෙන් යොමු කිරීම) මහජන විරෝධතා සහ පෙලපාලි, වැඩ වර්ජන ක්‍රියාමාර්ග සහ මහජන කෝලාහල ද ඇතුළත් විය හැකි බැවින්, ‘ත්‍රස්තවාදය’ නමැති වරදෙහි විෂය පථය දක්වා ඇති රාමුව අසම්පූර්ණ මෙන්ම භයානකද වේ.

3(1)(ආ) වගන්තියේ ලැයිස්තුගත කර ඇති අරමුණු සහ 3(2)(ඉ) වගන්තිය ද ඇතුළුව 3(2) වගන්තියෙහි ලැයිස්තුගත කර ඇති ක්‍රියාවන් හෝ නීති විරෝධී නොකර හැරීම එක්කොට සැලකීමේදී එමගින් පුරවැසියන්ගේ නීත්‍යානුකූල මහජන විරෝධතා ක්‍රියාමාර්ග ද අපරාධ බවට පත් කළ හැක. උදාහරණයක් ලෙස, යම් ක්‍රියාවක් සිදු කිරීමෙන් වැළකී සිටින ලෙස රජයට බලකිරීමේ

විරෝධතාවයකට මහජනතාව පරිහරණය කරන ස්ථානයකට වේනනාන්විත නොවන හානි කිරීමක් අයත් විය හැක.

විශේෂයෙන් ම, රජයට බලකිරීමේ ඇතැම් ක්‍රම ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත විසින් ම 'වැරදි' හෝ 'නීති විරෝධී' ක්‍රම බවට පත් කරනු ලැබිය හැක. උදාහරණයක් ලෙස, ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත එහි 61 වෙනි වගන්තිය මගින්, යම් යම් ප්‍රදේශවලට ඇතුළු වීම හෝ ඇතැම් ස්ථානවල රැස් වීම ඇතුළු ක්‍රියාකාරකම් රාශියක් වැළැක්වීම සඳහා 'විධාන' නිකුත් කිරීමට ජ්‍යෙෂ්ඨ පොලිස් අධිකාරීවරයෙකුට (SSP) බලය ලබා දෙයි. එබැවින්, එවැනි නියෝගයක් උල්ලංඝනය කරමින් පවත්වන විරෝධතාවයක් වැරදි හෝ නීති විරෝධී යැයි පොලිසිය විසින් සලකනු ලැබිය හැකි අතර, එමගින් යම් ආකාරයකින් රජයට බල කිරීමට අරමුණු කරන්නේ නම් එය 'ක්‍රස්තවාදය' නැමති වරදට ඇතුළත් විය හැක.

ඉහත සඳහන් කළ නිපුන්ගේ උදාහරණය සැලකීමේ දී, වැඩ වර්ජන ක්‍රියාමාර්ගය සහ විරෝධතාවය පිළිබඳ තොරතුරු ලැබීමෙන් පසු අදාළ ප්‍රදේශයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ පොලිස් අධිකාරීවරයාට ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතෙහි 61 වෙනි වගන්තිය යටතේ එම විරෝධතාවය තහනම් කරමින් නියෝගයක් නිකුත් කළ හැකිය. ජ්‍යෙෂ්ඨ පොලිස් අධිකාරීවරයා ප්‍රදේශයේ මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු සමග සාකච්ඡා කර එම නියෝගය නිකුත් කරයි. කෙසේ වෙතත්, නිපුන් විදුලිබල මණ්ඩලයෙන් පිටත විරෝධතාවය පවත්වන්නේ යැයි සිතමු. නිපුන්ගේ විරෝධතාවය ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින අතරතුර, ජනතාව පරිහරණය කරන ස්ථානයකට බරපතල හානියක් සිදුවන තත්ත්වයකට විරෝධතාය උත්සන්න වේ යැයි සිතන්න. උදාහරණයක් ලෙස, විරෝධතාකරුවෝ විදුලි බල මණ්ඩල ගොඩනැගිල්ලේ එක් ජනේලයකට හානි කරති. එවිට, සාමාන්‍ය අපරාධ නීතිය යටතේ, එනම් 1883 අංක 2 දරන දණ්ඩ නීති සංග්‍රහය පනත (සංශෝධිත) යටතේ එවැනි හානි සිදු කරන්නන් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කළ හැකි වුවද, 3(1)(ආ) වගන්තියේ ලැයිස්තුගත කර ඇති අරමුණු සහ 3(2)(ඉ) වගන්තියේ සඳහන් කර ඇති ක්‍රියාවන් (එනම්, යම් මහජන භාවිත ස්ථානයකට, රාජ්‍ය හෝ ආණ්ඩුවේ පහසුකමකට, යම් පොදු හෝ පෞද්ගලික ප්‍රවාහන පද්ධතියකට

හෝ යම් යටිතල පහසුකමකට හෝ පරිසරයට බරපතල අලාභ හානි සිදු කිරීම) එකට එක්කොට සැලකීමේ දී, එම විරෝධතාවය 'ක්‍රස්තවාදී වරදක්' ලෙස නිරූපණය කරනු ලැබිය හැක. විශේෂයෙන්ම එවැනි වැරදි සම්බන්ධ සැකකරුවන් ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත යටතේ වෙනම ම කාර්ය පටිපාටි තත්ත්වයකට යටත් කරනු ලබන බැවින් එලෙස 'ක්‍රස්තවාදී වරදක්' ලෙස නිරූපණය කරනු ලැබීම ගැටළු සහගතය.¹¹

'ක්‍රස්තවාදය' යන්නෙහි පුළුල් නිර්වචනය සැලකීමේ දී, මහජන විරෝධතා සහ පෙළපාලි, වැඩ වර්ජන ක්‍රියාමාර්ග සහ මහජන කෝලාහල සීමා කිරීමට ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත භාවිතා කළ හැකි අතර, ඒ සියල්ල ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 14(1) (අ)¹² (ආ)¹³ සහ (ඇ)¹⁴ වගන්ති මගින් සහතික කර ඇති භාෂණයේ සහ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස, සාමකාමීව රැස්වීමේ නිදහස සහ සමාගමයේ නිදහස සඳහා සියලු පුරවැසියන් සතු මූලික අයිතිවාසිකම්වල අනිවාර්ය කොටස් වේ. එබැවින්, ක්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතෙහි ඇති පළමු දුර්වලතාවයට, එනම්, 'ක්‍රස්තවාදය' පිළිබඳ පැහැදිලි නිර්වචනයක් ඉදිරිපත් කිරීමට අපොහොසත්වීමේ දුර්වලතාවයට පිලියම් යෙදීමට ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත අපොහොසත්වී තිබේ.

ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ලබා දුන් තීරණයේ දී 'පනත් කෙටුම්පතෙහි 3 වෙනි වගන්තිය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 12(1) වෙනි ව්‍යවස්ථාවට පටහැනි වන බවත්, එබැවින් එය විශේෂ බහුතරයකින් සම්මත කළ යුතු බවත්' ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ මතය විය. පහත සඳහන් පරිදි ව්‍යතිරේකයක් එක් කිරීම මගින් හෝ එම වගන්තිය ඉවත් කිරීම මගින් එකී අනනුකූලතාවය ඉවත් වන බව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ මතය විය:

පුද්ගලයෙක් යම් විරෝධතාවයක, විසම්මුතිය පළකිරීමක නිරත වන්නේ නම්, හෝ කිසියම් වැඩ වර්ජනයක, සේවා ස්ථානය අගලු දැමීමක හෝ වෙනත් කාර්මික ක්‍රියාමාර්ගයක නිරත වන්නේ නම් හෝ, එම ක්‍රියාමාර්ගය පමණක් ඔහු:

(අ) 3 වෙනි වගන්තියේ (1) වෙනි උපවගන්තියේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති අරමුණ ඇතිව ක්‍රියාවක්

කරන්නේය හෝ නීති විරෝධී ලෙස නොකර හරින්නේය, හෝ

(ආ) 3 වෙනි වගන්තියේ (2) උපවගන්තියෙහි නිශ්චිතව දක්වා ඇති ප්‍රතිඵලයක් ඇති කිරීමට අරමුණු කරන්නේය.

යනුවෙන් අනුමාන කිරීමට ප්‍රමාණවත් පදනමක් නොවේ.

අධිකරණයට කළ හැක්කේ පනත් කෙටුම්පතක් බලාත්මක කිරීමේ ක්‍රියා පටිපාටිය නියම කිරීම පමණක් වන අතර, පනත් කෙටුම්පතක් බලාත්මක වීම වැළැක්වීමට එයට නොහැකි බව ආරම්භයේදී ම සඳහන් කළ යුතු කරුණක් වේ. මෙම අවස්ථාවේදී ද, ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත සම්මත කළ ආකාරයට ම, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ මූලික අයිතිවාසිකම් පරිච්ඡේදය සමග යම් අනනුකූලතාවයක් තිබියදී වුවද, ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත පාර්ලිමේන්තුවේ විශේෂ බහුතරයකින් බලාත්මක කළ හැක. මේ අනුව, ඉහත සඳහන් ව්‍යතිරේකයකින් තොරව වුවද ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතෙහි 3 වෙනි වගන්තිය පාර්ලිමේන්තුවේ විශේෂ බහුතරයකින් බලාත්මක කර ගැනීමේ හැකියාව ඇත.

ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතෙහි ඇති පුළුල් නිර්වචනය එම කෙටුම්පතෙහි ඉන් පසුව සඳහන් විධිවිධාන සමග කියවන විට තවදුරටත් සීමාවකින් තොර වැරදිවලට හේතු විය හැක. උදාහරණයක් ලෙස, පනත් කෙටුම්පතේ 10(1)(අ) වගන්තිය යටතේ, 'ජනතාවගෙන් ඇතැමෙක් විසින් හෝ සියලුම ජනතාව විසින් ත්‍රස්තවාදය පිළිබඳ වරද සිදු කිරීමට ඒ සඳහා සූදානම් වීමට හෝ පෙළඹවීමට ඔවුන් සෘජුව හෝ වක්‍රව දිරිගන්වන්නක් හෝ පොළඹවන්නක් ලෙස තේරුම් ගැනීමට ඉඩ ඇති යම් ප්‍රකාශයක් පළ කරන්නා වූ හෝ පළ කිරීමට කටයුතු සලස්වන්නා වූ හෝ එවැනි වචනයක් හෝ වචන කතා කරන්නා වූ හෝ සංඥා හෝ දෘශ්‍ය නිරූපනය සිදු කරන්නා වූ' පුද්ගලයෙක් 10(1)(ආ) වගන්තියේ සඳහන් කොන්දේසි සපුරාලන්නේ නම් ද වරදක් සිදු කරයි. මෙම කොන්දේසි නම් එම පුද්ගලයා 'එමගින් ත්‍රස්තවාදය පිළිබඳ වරද සිදු කිරීමට, ඊට සූදානම් වීමට හෝ පෙළඹවීමට ජනතාව සෘජුව හෝ වක්‍රව දිරිගන්වීමට හෝ

පෙළඹවීමට අරමුණු කරන්නා වූ', හෝ 'එම ප්‍රකාශයෙන් ජනතාව ත්‍රස්තවාදය පිළිබඳ වරද සිදු කිරීමට, ඊට සූදානම් වීමට හෝ පෙළඹවීමට සෘජුව හෝ වක්‍රව දිරිගන්වන්නේ ද නැතහොත් පෙළඹවෙන්නේ ද යන්න පිළිබඳ අනවධානීව සිටින්නා වූ' තැනැත්තෙකු වීම එම කොන්දේසි වේ.

එපමණක් නොව, පනත් කෙටුම්පතේ 11 වෙනි වගන්තිය මගින් 'ත්‍රස්තවාදී ප්‍රකාශන' විකිණීම, බෙදා හැරීම සහ සන්නකයේ තබා ගැනීම පවා අපරාධ වරදක් බවට පත් කරයි. පනත් කෙටුම්පතේ 11(3) වගන්තිය මගින් 'ත්‍රස්තවාදී ප්‍රකාශනයක්' යන්න 'එවැනි ප්‍රකාශනයන් ලබා ගැනීමට ඇති හෝ ලබා ගැනීමට හැකි තැනැත්තන්ගෙන් ඇතැමෙක් හෝ එකී සියලු තැනැත්තන් විසින් එම ප්‍රකාශනය ත්‍රස්තවාදය පිළිබඳ වරද සිදු කිරීමට හෝ ඊට සූදානම් වීමට ඔවුන් සෘජුව හෝ වක්‍රව දිරි ගන්වන්නක් ලෙස හෝ ඒ සඳහා වන පොළඹවන්නක් ලෙස තේරුම් ගනු ලබන යම් ප්‍රකාශනයක්' ලෙස නිර්වචනය කර ඇත. 10 සහ 11 යන වගන්ති දෙක මගින් ම අන්තර්ජාලය සහ විද්‍යුත් මාධ්‍ය ආචරණය කෙරෙයි.

උදාහරණයක් ලෙස, ඉහත සඳහන් කළ සිද්ධියේ දී, නිපුන් විරෝධතාවය පිළිබඳ විස්තර සහිත පළකිරීමක් ඔහුගේ ෆේස්බුක් ගිණුමට උඩුගත කරන්නේ යැයි සිතන්න. ඔහු විරෝධතාවයට එක් වන ලෙස සියලු දෙනාගෙන් ඉල්ලා සිටින ශීර්ෂ පාඨයක් එයට එක් කරයි 10(1) වගන්තියේ සහ 11(1) වගන්තියේ ඇති වැරදි වල විෂය පථය අතිශයින් පුළුල් බැවින්, ඉහත වගන්ති අනුව නිපුන් එමගින් අමතර වැරදි දෙකක් සිදු කර ඇත. ආණ්ඩුවක ප්‍රතිපත්තිවලට විරුද්ධව සාමකාමී විරෝධතා කැඳවීමේ අයිතිය ඇතුළත් වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 14(1)(අ) ව්‍යවස්ථාව යටතේ සහතික කර ඇති භාෂණයේ සහ ප්‍රකාශනයේ නිදහස පිළිබඳ මූලික අයිතිවාසිකම මෙම රාමුව මගින් තවදුරටත් හානියට පත් කළ හැක.

මෙයට අමතරව, ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතේ 15 වෙනි වගන්තිය මගින් එම පනත් කෙටුම්පත යටතේ වන වරදක් සිදු කර ඇති බව හෝ එවැනි වරදක් කිරීමට සූදානම් වන බව වාර්තා කිරීමට පැහැර හැරීම වෙනම ම අපරාධ වරදක් බවට පත් කරයි. උදාහරණයක් ලෙස, නිපුන්ගේ ෆේස්බුක්

ගිණුමෙහි පළ කරන ලද සටහන කියවා ඇති ඕනෑම අයෙක් විරෝධතාවක් පැවැත්වීමට සැලසුම් කර ඇති බව දැනගෙන, එය වාර්තා නොකර සිටින පුද්ගලයෙක් බවට පත් විය හැක (එය පනත් කෙටුම්පතේ 3(1) සහ 3(2) වගන්ති යටතේ වරදක් ලෙස සලකනු ලැබේ). එබැවින්, 'ක්‍රස්තවාදය' යන්නෙහි නිර්වචනයෙහි පුළුල් බව, ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතේ 15 වෙනි වගන්තිය යටතේ, එනම්, ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත යටතේ වන වරදක් වාර්තා කිරීම පැහැරහැරීම යටතේ අමතර, පුළුල් ලෙස අදාළ කර ගත හැකි වරදකට හේතු විය හැක.

ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතෙහි 10(1)(ආ), 11 සහ 15 වෙනි වගන්ති පිළිබඳව නිශ්චිතව අදහස් දක්වා නොමැති අතර, ඒවායේ විෂය පථයෙහි පුළුල් බව සැලකීමේ දී, ඒවා ප්‍රායෝගිකව අදාළ කර ගැනීම සමානාත්මතාවයට සහ භාෂණයේ සහ ප්‍රකාශනයේ නිදහසට ඇති අයිතිය ඇතුළු මූලික අයිතිවාසිකම් තවදුරටත් උල්ලංඝනය වීමට හේතු විය හැකි.

නඩු විභාගයකින් තොරව දීර්ඝ කාලයක් රඳවා තබා ගැනීම

ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතෙහි 31 සහ 37 වෙනි වගන්ති යටතේ සැකකරුවෙකු මාස දොළහක් දක්වා නඩු විභාගයකින් තොරව රඳවා තබා ගත හැකිය. එබැවින්, ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතෙහි ද ක්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතට වඩා සැලකිය යුතු වැඩි දියුණුවක් නැත. ඇත්ත වශයෙන්ම, මුල් පනත් කෙටුම්පතෙහි 31 වෙනි වගන්තිය මගින් නියෝජ්‍ය පොලිස්පතිවරයෙකුට (ඩී.අයි.ජී.) මාස තුනක මූලික කාල සීමාවක් සඳහා රඳවා තබා ගැනීමේ නියෝගයක් නිකුත් කිරීමට බලය ලැබේ. මෙම විධිවිධානය රැඳවුම් නියෝගයක් නිකුත් කිරීමට ආරක්ෂක අමාත්‍යවරයාට (බොහෝ විට ජනරජයේ ජනාධිපතිවරයාට) පමණක් බලය ලැබුණු ක්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතේ 9 වෙනි වගන්තිය සමග සංසන්දනය කළ හැක.

රැඳවුම් නියෝගයක් යනු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13(2) වගන්තිය මගින් සහතික කර ඇති, අත්තනෝමතික ලෙස රඳවා තබාගැනීමෙන්

ආරක්ෂාවීමේ නිදහස සඳහා ඇති මූලික අයිතිවාසිකම සීමා කිරීමක් ලෙස සැලකිය හැකි අසාමාන්‍ය පියවරකි. එබැවින්, ක්‍රියාත්මක කිරීම අවශ්‍යවන්නේ නම්, පාර්ලිමේන්තුවට, අමාත්‍ය මණ්ඩලයට සහ අවසානයේ ජනතාවට සෘජුව වගකිව යුතු විධායක බලධාරියෙකු විසින් පමණක් එවැනි අසාමාන්‍ය බලයක් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීම ඉතා වැදගත් වේ. ආරක්ෂක අමාත්‍යවරයාට, නැතහොත්, ඇත්ත වශයෙන් ම, ජනරජයේ ජනාධිපතිවරයාට එවැනි අසාමාන්‍ය බලයක් පැවරිය හැකි අසාමාන්‍ය සන්දර්භයක් තිබිය හැකි යැයි අපට සිතිය හැකි වුවද, නියෝජ්‍ය පොලිස්පතිවරයෙක් යනු කිසිසේත් ම එවැනි ඉහළ නිලධාරියෙක් නොවේ.

පොලිස්පතිවරයා විසින් බලය පවරන ලද, නියෝජ්‍ය පොලිස්පතිවරයෙකුගේ නිලයට නොඅඩු නිලයක නිලධාරියකුගේ අයදුම්පතක් මත, ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයාට මූලික වශයෙන් මාස දෙකක කාලයක් සඳහා රැඳවුම් නියෝගයක් නිකුත් කළ හැකි බවට සංශෝධිත පනත් කෙටුම්පතේ 31 වෙනි වගන්තියේ විධිවිධාන සලසා ඇත. කාල සීමාව අඩු කිරීම ධනාත්මක පියවරක් වන නමුත්, අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා එවැනි බලයක් පැවරිය යුතු නිලධාරියෙක් නොවේ.

එබැවින්, ක්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතෙහි දෙවෙනි දුර්වලතාවය (එනම්, නඩු විභාගයකින් තොරව දීර්ඝ කාලීනව රඳවා තබා ගැනීමේ හැකියාව) සැලකිල්ලට ගත් විට, එමගින් අමාත්‍යවරයාට නොව, එයටත් වඩා පහළ මට්ටමක නිලධාරියෙකුගේ, එනම් ලේකම්වරයාගේ අවසරය මත එවැනි දීර්ඝ කාලීන රඳවා ගැනීම් සිදු කිරීමට හැකි වන බැවින් ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත ඇත්ත වශයෙන් ම ක්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතට වඩා අහිතකර ය. එවැනි අසාමාන්‍ය බලතල ලේකම්වරයා වෙත පැවරීම ගැටළු සහගත බව පෙනී යන අතර, එය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 12(1) සහ 13(2) වෙනි ව්‍යවස්ථා උල්ලංඝනය වීමට ද හේතු විය හැක.

ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතෙහි රඳවා තබා ගැනීමේ නියෝගයක එම නියෝගය නිකුත් කිරීමට හේතුව සඳහන් කළ යුතුය, එම රඳවා තබා ගැනීමේ නියෝගයේ පිටපතක් සැකකරුට සහ සැකකරුගේ ළඟම ඥාතීන්ට ලබා දිය යුතුය, සහ රඳවා තබා

ගැනීමේ නියෝගයේ පිටපතක් ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාවට යැවිය යුතුය වෙනි ඇතැම් වැඩිදියුණු කිරීම් ඇතුළත් වන බව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ස්වකීය තීරණයේ දී නිරීක්ෂණය කළේය. ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත යටතේ නිකුත් කරනු ලබන රැඳවුම් නියෝග අධිකරණයේ අධීක්ෂණයට යටත් වන බව, එනම්, මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු විසින් රැඳවුම් නියෝගය බලාත්මක කළ යුතු වුවද, රැඳවුම් නියෝගයේ දක්වා ඇති හේතු රැඳවුම් නියෝග යක් නිකුත් කිරීමට තරම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේය හෝ සුදුසු නොවන්නේය යන නිරීක්ෂණය සිදු කිරීමට නිදහස ඇති මහේස්ත්‍රාත්වරයා ඉදිරියේ එම රැඳවුම් නියෝගය පරීක්ෂා කර බලනු ලැබිය යුතු බව අධිකරණය නිරීක්ෂණය කළේය. 13(2) වෙනි ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව නිදහස සඳහා ඇති අයිතිය සහ සැකකරුවෙකු තවදුරටත් රඳවා තබා ගැනීමට මහේස්ත්‍රාත්වරයාට ඇති බලය 15(7)¹⁵ වෙනි ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව ජාතික ආරක්ෂාව සහ මහජන සාමය උදෙසා සීමා කළ හැකි බව සහ හිත කළ හැකි බව ද අධිකරණය සැලකිල්ලට ගත්තේය. ඒ අනුව, 31 වෙනි වගන්තිය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුකූල නොවන බව අධිකරණය තීන්දු කළේය.

පැය 48ක් ඇතුළත මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු වෙත ඉදිරිපත් කිරීම

අත් අඩංගුවට ගත් පුද්ගලයෙකු අත්අඩංගුවට ගෙන පැය හතළිස් අටකට නොවැඩි කාලයක් ඇතුළත ළගම සිටින මහේස්ත්‍රාත්වරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු බවට ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතේ 28(1) වෙනි වගන්තිය මගින් විධිවිධාන සලසා තිබේ. ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතේ 9ආ වගන්තියෙහි (2022 වර්ෂයේ දී සංශෝධිත පරිදි) සෑම මාසයකදී ම මහේස්ත්‍රාත්වරයා රැඳවුම් නියෝගයක් නිකුත් කරනු ලැබ ඇති සැකකරුවෙකු බැලීමට යා යුතු බවට පමණක් විධිවිධාන සලසා ඇත. ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතේ 9 වෙනි වගන්තිය යටතේ රැඳවුම් නියෝගයක් නිකුත් කර ඇත්නම් සැකකරු මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු හමුවට ඉදිරිපත් කිරීම අවශ්‍ය නොවේ. එබැවින්, සැකකරුවන් කඩිනමින් මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු වෙත ඉදිරිපත් කිරීම සහතික කිරීම සම්බන්ධයෙන් ත්‍රස්ත විරෝධී පනත්

කෙටුම්පතෙහි ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතට වඩා සැලකිය යුතු වැඩිදියුණුවක් තිබේ.

සමස්තයක් වශයෙන් 28 වෙනි වගන්තිය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුකූල බව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය තීරණය කළේය.

ඇප ලබා දීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම

මහේස්ත්‍රාත්වරයා නඩු විභාගය අවසන් වන තෙක් සැකකරු රිමාන්ඩ් භාරයේ තැබිය යුතු බවට ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතේ 7 වෙනි වගන්තියෙහි විධිවිධාන සලසා තිබේ. එමගින් මහේස්ත්‍රාත්වරයා (සහ අධිචෝදනා භාරදීමෙන් පසු, මහාධිකරණය) සැකකරුවෙකුට ඇප ලබා දීම වළක්වා ඇත. වර්තමානයේ, ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත යටතේ වන නඩුව තවමත් මහේස්ත්‍රාත්වරයා ඉදිරියේ තිබියදී ඇප ලබා දීමට අනුමැතිය ලබා දීමට නීතිපතිවරයාට හැකියාව තිබෙන අතර, අධිචෝදනා භාරදීමෙන් පසුව පවා අභියාචනාධිකරණය විසින් ඇප ලබා දීමට හැකියාව තිබේ. එයට සංසන්දනය කර බැලීමේ දී, යෝජිත ත්‍රස්ත විරෝධී පනත යටතේ සැකකරුවන්ට ඇප අයදුම් කිරීමට හිමිකම ඇත. එසේ වුවත්, රැඳවුම් නියෝගයක් ක්‍රියාත්මක වන විට ගැටළු දෙකක් මතු වෙයි.

ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත යටතේ ඇප ලබා දීම ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක වන්නේ කෙසේද යන්න අවබෝධ කර ගැනීමට අපි ඉහත සඳහන් කළ නිපුන්ගේ සිද්ධිය වෙත නැවත යොමු වෙමු. සැලසුම් කර ඇති විරෝධතාවය පිළිබඳව දැන ගත් අදාළ ප්‍රදේශය භාර නියෝජ්‍ය පොලිස්පතිවරයා නිපුන්ට එරෙහිව රැඳවුම් නියෝගයක් ඉල්ලා සිටීමට තීරණය කරන්නේ යැයි සිතන්න. මෙම මූලික අදියරේ දී නිපුන්ව අත්අඩංගුවට ගෙන මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබුව හොත්, සහ ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා රැඳවුම් නියෝගයක් නිකුත් කළ හොත්, එම රැඳවුම් නියෝගය බලාත්මක කිරීම හැර වෙනත් විකල්පයක් මහේස්ත්‍රාත්වරයාට නැත. පනත් කෙටුම්පතේ 28(2)(අ) වගන්තියෙහි මෙලෙස විධිවිධාන සලසා ඇත: 'සැකකරු මහේස්ත්‍රාත්වරයකු වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලබන අවස්ථාව වන විට - 31 වන වගන්තිය

ප්‍රකාරව රඳවා තැබීමේ නියමයක් නිකුත් කරනු ලැබ එය මහෙස්ත්‍රාත්වරයා විසින් පරීක්ෂා කිරීම සඳහා ඔහු වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ විට දී, මහෙස්ත්‍රාත්වරයා විසින් එම රඳවා තැබීමේ නියමය බලාත්මක කිරීම සඳහා ආඥාවක් කරනු ලැබිය යුතු ය.' (අවධාරණය කිරීම එකතු කරන ලදී.)

තවද, 'ජාතික ආරක්ෂාවේ සහ මහජන සාමයේ යහපත උදෙසා' පුද්ගලයෙක් මහාධිකරණය හමුවේ පවතින නඩු විභාගය අවසන් වන තෙක් 'යම් බලධරයෙකු භාරයේ තැබීම අවශ්‍ය බව හෝ යෝග්‍ය බව ආරක්ෂක අමාත්‍යවරයාගේ අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයාගේ මතය වන අවස්ථාවක්' සංශෝධිත පනත් කෙටුම්පතේ 72 වෙනි වගන්තිය ප්‍රකාරව, මහාධිකරණය හමුවේ පවතින නඩු විභාගය අවසන් වන තෙක් යම් පුද්ගලයෙකු රඳවා තබා ගැනීමට නියෝග කිරීමට ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයාට බලය ඇත. එවැනි වූදිනයෙකුට ඇප ලබාදීම සලකා බැලීමේ බලය ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන්නේ මහාධිකරණය විසින් නොව, විධායක නිලධාරියෙකු, එනම් ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා විසින් පමණි.

අධිකරණයට ඇප ලබාදීමේ බලය අහිමි කිරීමේ මෙම කාර්ය ක්‍රමය ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට පටහැනි බව පෙනී යයි. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 4(ඇ) ව්‍යවස්ථාව අනුව, 'ජනතාවගේ අධිකරණ බලය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් ඇති කොට පිහිටුවන ලද හෝ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් පිළිගන්නා ලද නැතහොත් වෙනත් යම් නීතියකින් ඇති කොට පිහිටුවන ලද අධිකරණ, විනිශ්චය අධිකාර සහ ආයතන මගින් පාර්ලිමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කළ යුත්තේ ය. මෙම ව්‍යවස්ථාව ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යවස්ථාදායක, විධායක සහ අධිකරණ ආයතන අතර බලතල බෙදීම සහතික කරන ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා රාමුවේ මූලික අංගයක් වේ. ඒ අනුව, සැකකරුවෙකු නිදහස් කරන්නේද, ඇප මත නිදහස් කරන්නේද, රිමාන්ඩ් කරන්නේද යන්න තීරණය කිරීමේ බලය අධිකරණ බලයේ විෂය පථය තුළට අයත් වන අතර සාමාන්‍යයෙන් එම බලය විනිසුරුවරයෙකු විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ විධායක නිලධාරියෙකුට එවැනි බලයක් පැවරීම 4(ඇ) ව්‍යවස්ථාව සහ බලය බෙදීමේ මූලධර්මය අතර අවිනිශ්චිතභාවයක් ඇති කරයි.

යම් පුද්ගලයෙකු ළඟම පිහිටි නිසි අධිකරණයේ විනිසුරුවරයා වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබීමෙන් පසුව, 'නීතියෙන් නියම කරනු ලැබූ කාර්ය පටිපාටියට අනුකූලව ඒ විනිශ්චයකාරවරයා විසින් කරනු ලැබූ ආඥාව මත සහ ආඥාව ප්‍රකාර මිස, ඒ තැනැත්තා තවදුරටත් අත් අඩංගුවෙහි තබා ගැනීම හෝ රඳවා තබා ගැනීම හෝ ඒ තැනැත්තාගේ පෞද්ගලික නිදහස අහිමි කිරීම හෝ නොකළ යුත්තේ ය' යන ආරක්ෂාව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13(2) ව්‍යවස්ථාව මගින් සෑම පුද්ගලයෙකුට ම පැහැදිලිව සහතික කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතෙහි 28(2)(අ) වගන්තිය යටතේ, රැඳවුම් නියෝගයක් ක්‍රියාත්මක කරන අවස්ථාවේ මහෙස්ත්‍රාත්වරයෙකුට එකී බලය අහිමි කර තිබේ. ඇත්ත වශයෙන්ම, 31 වෙනි වගන්තිය සමග කියවිය යුතු සංශෝධිත පනත් කෙටුම්පතේ 28(2)(අ) වගන්තිය අනුව සැකකරුවෙකු අත්අඩංගුවට ගැනීමෙන් පසු මුල් මාස දෙක තුළ එම සැකකරු රඳවාගෙන සිටින්නේද නැද්ද යන්න තීරණය කිරීමේ හුදු බලය විධායක නිලධාරියෙකුට, එනම් ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයාට පැවරී ඇති බව පෙනී යයි.

මුල් පනත් කෙටුම්පතෙහි 36 වෙනි වගන්තිය අනුව, මූලික රැඳවුම් නියෝගයක් නිකුත් කර මාස තුනක කාලයක් ඉක්මවූ පසුව, රැඳවුම් නියෝගය තවදුරටත් දීර්ඝ කිරීම මහෙස්ත්‍රාත්වරයාට ප්‍රතික්ෂේප කළ හැකි අතර, මහෙස්ත්‍රාත්වරයා විසින් සැකකරුට ඇප ලබා දිය හැක. කෙසේ වෙතත්, 36(5)(ඇ) වගන්තිය අනුව, මහෙස්ත්‍රාත්වරයාට එලෙසින් සැකකරුවෙකුට ඇප ලබාදිය හැක්කේ 'සැකකරු වරදක් කර ඇතැයි විශ්වාස කිරීමට තරම් හේතු නොමැති අවස්ථාවක්' පමණි. ඒ අනුව, ඉහත සඳහන් කළ සිද්ධියේ දී නිපුන්ට ඇප ලබා ගැනීමට ඉල්ලීමක් කළ හැක්කේ මාස තුනක කාලයක් රඳවා තබා ගැනීමට භාජනය වීමෙන් පසුවය. එහෙත්, මෙම අවස්ථාවේ දී පවා ඇප ලබාදීමට අවශ්‍ය සීමාකිරීමේ ඉහළ මට්ටම හේතුවෙන් ඇප ලබාදීමේ බලය මහෙස්ත්‍රාත්වරයාට නොලැබිය හැක.

සාධනීය ලෙස, මහෙස්ත්‍රාත්වරයෙකු විසින් සැකකරුවෙකුට ඇප ලබා දිය හැක්කේ සැකකරු වරදක් කර ඇතැයි විශ්වාස කිරීමට හේතු නොමැති නම් පමණක් බවට මුල් පනත් කෙටුම්පත මගින් විධිවිධාන සලසා තිබුණි. එවැනි

තත්වයක් සම්පූර්ණයෙන්ම සාධාරණීකරණය කළ නොහැකියි; ඇත්ත වශයෙන්ම, සැකකරුවෙක් වරදක් කර ඇතැයි විශ්වාස කිරීමට තරම් හේතු නොමැති නම්, සැකකරු කිසිදු වරදක් කර ඇති බවට තවදුරටත් සැක නොකරන බැවින් ඔහු ව නිදහස් කළ යුතු ය. එවැනි කොන්දේසියක් මගින් සාධාරණ කොන්දේසිවලට යටත්ව සැකකරුවෙකු ඇප මත මුදා හැරිය යුතුද නැද්ද යන්න තීරණය කිරීමට මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකුට ඇති සාමාන්‍ය බලය දැඩි ලෙස හැලිලු කරයි. උදාහරණයක් ලෙස, 1997 අංක 30 දරණ ඇප පනතේ 14 වෙනි වගන්තිය මගින් අධිකරණයට පහත සඳහන් කරුණු විශ්වාස කිරීමට තරම් හේතු තිබේ නම් පුද්ගලයෙකුගේ ඇප ඉල්ලීම ප්‍රතික්ෂේප කළ හැකි බවට විධිවිධාන සලසා ඇත:

(අ) එම තැනැත්තා:

- (i) ඔහුගේ පරීක්ෂණයට හෝ නඩු විභාගයට පෙනී සිටීම සඳහා අධිකරණය වෙත නොපැමිණිය හැකි බවට; හෝ
- (ii) ඔහුට විරුද්ධව ඇති සාක්ෂිකරුවන් කෙරෙහි හෝ සාක්ෂිවලට අහිතකර ලෙස මැදිහත් විය හැකි බවට හෝ යුක්තිය ඉෂ්ටවීම කෙරෙහි අන්‍යාකාරයෙන් බාධා පැමිණවිය හැකි බවට; හෝ
- (iii) ඇප පිට සිටින විට වරදක් සිදු කළ හැකි බවට; හෝ

(ආ) සිදු කර ඇතැයි කියනු ලබන වරදේ බරපතලකම නිසා සහ එම වරද සඳහා වන මහජන ප්‍රතිචාරය නිසා මහජන කැලඹීමක් ඇති විය හැකි බවට.

සංශෝධිත පනත් කෙටුම්පතේ 30(2) වගන්තිය අනුව, පුද්ගලයෙකු අත්අඩංගුවට ගනු ලැබූ දින සිට මාස දොළහක් ඇතුළත එම පුද්ගලයාට එරෙහිව අපරාධ නඩු කටයුතු ආරම්භ කර නොමැති නම් මහේස්ත්‍රාත්වරයා විසින් එම පුද්ගලයාට ඇප ලබා දිය හැක. 76 වෙනි වගන්තිය අනුව, රිමාන්ඩ් භාරයේ සිටින හෝ රඳවාගෙන සිටින පුද්ගලයකුට එරෙහි නඩු විභාගය එම පුද්ගලයා අත්අඩංගුවට ගත් දින සිට මාස දොළහක් ඇතුළත ආරම්භ කර

නොමැති නම් අභියාචනාධිකරණය විසින් එම පුද්ගලයාට ඇප නියම කළ හැක. සංශෝධිත පනත් කෙටුම්පත මගින් ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත යටතේ යටතේ වරදක් සිදු කර ඇති බවට විශ්වාස කිරීමට තරම් හේතුවක් නොමැති අවස්ථාවක දී සැකකරු නිදහස් කිරීම සඳහා විධිවිධාන සලසමින් මුල් පනත් කෙටුම්පතෙහි ඇති අයුක්තිසහගත බව ආමන්ත්‍රණය කරයි. කෙසේ වෙතත්, සංශෝධිත පරිදි 36(4) සහ (5) වෙනි වගන්ති අනුව, අපරාධ නඩු පවරා ඇති සැකකරුවෙකුට ඇප ලබා දීමට මහේස්ත්‍රාත්වරයාට හැකි වන කවර හෝ වාතාවරණයක් නැත. මහේස්ත්‍රාත්වරයාට ඇත්තේ මතු සඳහන් විකල්ප තුන පමණි: (අ) රැඳවුම් නියෝගය දීර්ඝ කිරීමට; (ආ) රැඳවුම් නියෝගය දීර්ඝ කිරීම ප්‍රතික්ෂේප කර, ඒ වෙනුවට 'සැකකරු වරදක් කර ඇතැයි විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතුවක් තිබේ නම්' සැකකරු රිමාන්ඩ් භාරයේ තැබීමට; හෝ (ඇ) 'සැකකරු වරදක් කර ඇති බවට විශ්වාස කිරීමට හේතු නොමැති නම්' සැකකරු නිදහස් කිරීමට. මේ අනුව, ඉහත සඳහන් කළ උදාහරණයේ දී, නිපුන්ව රැඳවුම් නියෝගයක් යටතේ රඳවා තැබුව හොත්, ඔහුට ඇප ලැබිය හැකි එකම අවස්ථාව වන්නේ ඔහුට එරෙහිව අපරාධ නඩු පැවරීමකින් තොරව ඔහු වසරකට වඩා වැඩි කාලයක් රඳවා තබා ගෙන තිබීමයි.

එබැවින්, ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතෙහි 28(2) වෙනි සහ 36(5) වෙනි වගන්ති ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 4(ඇ) ව්‍යවස්ථාව සමග කියවිය යුතු 3 වෙනි ව්‍යවස්ථාවට¹⁶ අනනුකූල වන බව පෙනී යයි. තවද, 28(2) වෙනි සහ 72 වෙනි වගන්ති ප්‍රායෝගිකව අදාළ කිරීම මගින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13(2) වෙනි ව්‍යවස්ථාව උල්ලංඝනය විය හැක. 36(5) වෙනි වගන්තිය මගින් ද ඒ හා සමාන උල්ලංඝනයන් සිදු විය හැක. ඒ අනුව සංශෝධිත පනත් කෙටුම්පත සැකකරුවන්ට ඇප ලබාදීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීමේ ගැටලුව ප්‍රමාණවත් පරිදි ආමන්ත්‍රණය කිරීමට අපොහොසත් වී ඇත.

පනත් කෙටුම්පතේ 28(2) වෙනි වගන්තිය අනුව, 'පනත් කෙටුම්පත යටතේ අත්අඩංගුවට ගත් පුද්ගලයෙකු රැඳවුම් නියෝගයක් සහිතව හෝ රහිතව මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු බව පැහැදිලි ය' යනුවෙන් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ස්වකීය තීරණයේ දී නිරීක්ෂණය කළේය.

'මහස්ත්‍රාත්වරයා තමා ඉදිරියේ ඇති රැඳවුම් නියෝගය පරීක්ෂා කරන විට, රැඳවුම් නියෝගයේ වලංගුභාවය තක්සේරු කළ යුතු වන්නේ සිතාබැලීමකින් තොරව නොව, අධිකරණමය වශයෙන් ය' යනුවෙන් අධිකරණය ප්‍රකාශ කළේය. 'රැඳවුම් නියෝගය නිකුත් කිරීමේ දී ආරක්ෂක ලේකම්වරයා ඒ සඳහා සම්පූර්ණ අවධානය යොමු කර තිබේද යන්න සහ එය නිකුත් කිරීමට හේතු ලෙස 31 වෙනි වගන්තියෙහි දක්වා ඇති අරමුණු එකක් හෝ කිහිපයක් දක්වා තිබේද යන්න ඇගයීමට මහේස්ත්‍රාත්වරයාට අවස්ථාවක් සලසා දී තිබේ' යනුවෙන් අධිකරණය ප්‍රකාශ කළේ ය. 'එබැවින්, වරදේ ස්වභාවය සහ විමර්ශනයක් සිදු කිරීම පිණිස සැලකිය යුතු කාලයක් සඳහා තිබිය යුතු පරිපාලනමය අයිතිය සලකා බැලීමේ දී, මහේස්ත්‍රාත්වරයාගේ අභිමතය මත සීමාකිරීම් පවතින නමුත්, එවැනි සීමාකිරීම් මගින් නීතියෙන් ඔහු වෙත පවරා ඇති අධිකරණ බලය කෙරෙහි කිසිදු බලපෑමක් ඇති නොවන්නේය' යනුවෙන් අධිකරණය තවදුරටත් ප්‍රකාශ කළේ ය.

රඳවා තබා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් මහේස්ත්‍රාත්වරයාට ඉටු කිරීමට කාර්යභාරයක් පවරන විධිවිධාන සලසන තවත් ආරක්ෂාවන් පනත් කෙටුම්පතෙහි ඇති බවත්, පනත් කෙටුම්පතෙන් ස්වාධීනව, 'රැඳවුම් නියෝගයක් සම්බන්ධයෙන් මූලික අයිතිවාසිකම් අයදුමක් හෝ රිටි අයදුමක් භාර ගැනීමට ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට හෝ අභියාචනාධිකරණයට ඇති අයිතිය අහිමි කර නොමැති බවත්' අධිකරණය නිරීක්ෂණය කළේය. ඒ අනුව, 28 වෙනි වගන්තිය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුකූල වන බව අධිකරණය තීන්දු කළේය. කෙසේ වෙතත්, රැඳවුම් නියෝගයක් නිකුත් කර නොමැති විට, සැකකරුවෙක් පනත යටතේ වන වරදක් කර ඇතැයි විශ්වාස කිරීමට හේතු නොමැති නම්, මහේස්ත්‍රාත්වරයාට එම පුද්ගලයා නිදහස් කළ හැකි බවට නිශ්චිතව විධිවිධාන සැලසීම පිණිස ඉංග්‍රීසි සහ සිංහල පාඨ ද එක සමාන ලෙස අනුකූල කිරීම සඳහා නීතිපතිවරයා විසින් යෝජනා කරන ලද සංශෝධන අධිකරණය පිළිගන්නේය.

එයට වෙනස් ලෙස, පනත් කෙටුම්පතේ 72 වෙනි වගන්තිය මගින් එහි 32 වෙනි වගන්තිය යටතේ වන රඳවා තබා ගැනීමේ නියෝගයකදී ලබා දෙන ආරක්ෂාවන් (උදා: රඳවා තබා ගැනීමේ කෙටි කාල සීමාවන්, මහේස්ත්‍රාත්වරයා සැකකරුවන් බැලීමට

යාම සහ අධිකරණ වෛද්‍ය පරීක්ෂණ) හා සමාන ආරක්ෂාවන් ලබා නොදෙන බව අධිකරණය ප්‍රකාශ කළේය. ඒ අනුව එකී වගන්තිය අත්තනෝමතික සහ වෙනස් කොට සලකන සුළු විධිවිධානයක් ය යන්න අධිකරණයේ මතය වූ අතර, එබැවින් එය පාර්ලිමේන්තුවේ විශේෂ බහුතරයකින් සම්මත විය යුතු බවට අධිකරණය තීරණය කළේය. එමෙන්ම, අධිවෘද්ධියෙකු රඳවා තබා ගැනීමේ නියෝගයක් නිකුත් කිරීම හේතුවෙන් සිදුවිය හැකි අධිකරණ නියෝගයක් උල්ලංඝනය වීම සැලකීමේ දී, එමගින් 3 වෙනි ව්‍යවස්ථාව සමග කියවිය යුතු 4(ඇ) ව්‍යවස්ථාව උල්ලංඝනය වන බැවින්, එම වගන්තිය සඳහා විශේෂ බහුතරයක් සහ ජනමත විචාරණයක් අවශ්‍ය කරන බව ද අධිකරණය ප්‍රකාශ කළේ ය.

කෙසේ වෙතත්, 'මෙම පනතේ වෙන යම් විධිවිධානයක හෝ වෙන යම් ලිඛිත නීතියක කුමක් සඳහන් වුවද' යන වචන 72(1) වගන්තියෙන් ඉවත් කළ හොත් සහ 31 වෙනි වගන්තිය යටතේ රඳවා තබා ගැනීමේ නියෝග සම්බන්ධයෙන් සලසා ඇති එම ආරක්ෂාවන් ම අධිවෘද්ධියෙකුට ද ලබා දෙන්නේ නම්, මෙම අනනුකූලතාවයන් ඉවත් කළ හැකි බව අධිකරණය තීරණය කළේය.

පොලීසිය ඉදිරියේ සිදු කරන පාපොච්චාරණය පිළිගත හැකි බව

ක්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතේ 16(1) වගන්තිය අනුව, සහකාර පොලීස් අධිකාරී නිලයට නොඅඩු නිලයක් දරන නිලධාරියෙකු ඉදිරියේ සිදු කරන පාපොච්චාරණයක් වූදිනට එරෙහි සාක්ෂියක් ලෙස පිළිගත හැක. ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත මගින් එවැනි පිළිගැනීමක් ලබා දීම ඉවත් කර ඇති අතර, පනත් කෙටුම්පතේ 78 වෙනි වගන්තිය මගින් මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු ඉදිරියේ සිදු කරන පාපොච්චාරණයක් වූදිනට එරෙහි සාක්ෂියක් ලෙස පිළිගත හැකි කොන්දේසි නියම කර ඇත. සැකකරු මහේස්ත්‍රාත්වරයා ඉදිරියේ පාපොච්චාරණය සිදු කිරීමට පෙර සහ ඉන් පසු වහාම රජයේ අධිකරණ වෛද්‍ය විශේෂඥයෙකු විසින් පරීක්ෂා කරනු ලැබිය යුතු අතර, නඩු විභාගය අතරතුර සිදු කෙරෙන පාපොච්චාරණය ස්වකැමැත්තෙන් ම සිදු කළේද යන්න පිළිබඳ විමර්ශනයේ දී එම විශේෂඥයාගේ වාර්තාව පැමිණිල්ල විසින් ඉදිරිපත්

කළ යුතුය. එබැවින්, පොලිස් නිලධාරීන් ඉදිරියේ සිදු කරනු ලබන පාපොච්චාරණයක් පිළිගත හැකි බව සැලකීමේ දී ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතට වඩා සැලකිය යුතු වැඩිදියුණුවක් වේ.

පොලිසිය විසින් නිකුත් කරනු ලබන නියෝග

ඉහත සඳහන් කළ ගැටළු පහට අමතරව, නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන බලධාරීන්ගේ බලතල පුළුල් කරන, දැඩි ලෙස ගැටලු සහගත වෙනත් විධිවිධාන ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතෙහි අඩංගු වේ. එවැනි බලතල පුළුල් කිරීම සම්බන්ධ බරපතල ම ගැටළුව මහජනතාවට 'විධාන' නිකුත් කිරීමට ජ්‍යෙෂ්ඨ පොලිස් අධිකාරීවරයෙකුට (එස්.එස්.පී.) බලය පවරන, පහත සඳහන් පරිදි දැක්වෙන පනත් කෙටුම්පතේ 60(1) වෙනි වගන්තියෙහි දක්නට ලැබේ:

“මෙම පනත යටතේ වන වරදක් සිදු කරනු ලැබ ඇති බවට හෝ සිදු කිරීමට ඉඩ ඇති බවට ජ්‍යෙෂ්ඨ පොලිස් අධිකාරීවරයෙකුට නොඅඩු නිලයක් දරන්නා වූ පොලිස් නිලධාරියෙකුට විශ්වසනීය තොරතුරක් ලැබුණු අවස්ථාවක දී, පැහැදිලි වූ ද, විද්‍යාමාන වූ ද, අන්තරායක් ඇති බව ද ඒ වරද හා සම්බන්ධ හානි සිදුවීමෙන් හෝ තව තවත් හානි සිදුවීමෙන් තැනැත්තන් ආරක්ෂා කිරීමේ කාර්යය සඳහා පහත දැක්වෙන විධාන නිකුත් කිරීම අවශ්‍ය බව ද, ඔහුගේ මතය වන්නේ නම්, ඔහු විසින්, පහත දැක්වෙන විධාන එකක් හෝ කිහිපයක් මහජනතාව වෙත නිකුත් කරනු ලැබිය හැකි ය.”

ජ්‍යෙෂ්ඨ පොලිස් අධිකාරීවරයෙකුට 61(1) වගන්තිය යටතේ නිකුත් කිරීමට බලය පවරා ඇති නියෝග මගින් මහජනතාවට පහත සඳහන් පරිදි නියම කරනු ලැබිය හැක:

(අ) යම් නිශ්චිතව දක්වනු ලබන ප්‍රදේශයකට හෝ පරිශ්‍රයකට ඇතුළු නොවන ලෙස;

- (ආ) නිශ්චිතව දක්වනු ලබන ප්‍රදේශයකින් හෝ පරිශ්‍රයකින් පිටවන ලෙස;
 - (ඇ) නිශ්චිතව දක්වනු ලබන ප්‍රදේශයකින් හෝ පරිශ්‍රයකින් පිට නොවන ලෙස සහ එකී ප්‍රදේශය හෝ පරිශ්‍රය තුළ රැඳී සිටින ලෙස;
 - (ඈ) යම් මාර්ගයක ගමන් නොකරන ලෙස;
 - (ඉ) කිසිවක් ප්‍රවාහනය නොකරන ලෙස හෝ කිසිවකුට ප්‍රවාහන සැපයීම නොකරන ලෙස;
 - (ඊ) නිශ්චිතව දක්වනු ලබන පොදු ප්‍රවාහන පද්ධතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්හිටුවන ලෙස;
 - (උ) යම් ස්ථානයකින් විශේෂ වස්තුවක්, වාහනයක්, යාත්‍රාවක් හෝ ගුවන් යානයක් ඉවත් කරන ලෙස;
 - (ඌ) වාහනයක්, යාත්‍රාවක්, නැවක් හෝ ගුවන් යානයක් එහි වර්තමාන පිහිටීමෙහි ම තැබීම අවශ්‍ය ලෙස;
 - (එ) වැඩිදුර දැනුම් දීමක් නිකුත් කරනු ලබන තෙක් යාත්‍රාවක් හෝ නැවක් යම් නිශ්චිතව දක්වනු ලබන ප්‍රදේශයක් තුළට යාත්‍රා නොකරන ලෙස;
 - (ඵ) ගුවන් යානයක්, නිශ්චිතව දක්වනු ලබන ගුවන් අවකාශයක් තුළට හෝ ඉන් පිටත හෝ පියාසර නොකරන ලෙස;
 - (ඹ) යම් විශේෂ ස්ථානයක ඒකරාශී නොවන ලෙස;
 - (ඹ) විශේෂ රැස්වීමක්, රැලියක් හෝ පෙළපාලියක් නොපවත්වන ලෙස; සහ
 - (ක) යම් නිශ්චිතව දක්වනු ලබන ක්‍රියාකාරකමක නිරත නොවන ලෙස.
- එවැනි නියෝගයක් මගින් ඇත්ත වශයෙන්ම 'ඕනෑම නිශ්චිත ක්‍රියාකාරකමක්' තහනම් කළ හැකි බව 61(1)(ක) වගන්තියෙහි නිශ්චිතව

සඳහන් කර ඇත. එම විධිවිධානය මගින් ජ්‍යෙෂ්ඨ පොලිස් අධිකාරීවරයෙකුට පනත යටතේ ඕනෑම පුද්ගලයෙකු විසින් කරනු ලබන ඕනෑම ක්‍රියාකාරකමක් තහනම් කිරීමට හැකි පුළුල් ම බලය ලබා දෙයි. එවැනි නියෝගයක් මූලික වශයෙන් පැය 24 ක කාලසීමාවක් සඳහා වලංගු වන අතර, සම්පූර්ණ කාලය පැය 72 ක් නොඉක්මවන පරිදි එය තවත් පැය 24 බැගින් දීර්ඝ කරනු ලැබිය හැක. එවැනි නියෝගයක් මගින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ පිළිවෙළින් 14(1)(අ), (ආ), (ඇ), (ඉ)¹⁷, (උ)¹⁸ සහ (ඌ)¹⁹ යන වගන්ති මගින් සහතික කර ඇති, භාෂණයේ සහ ප්‍රකාශනයේ නිදහස, සාමකාමීව රැස්වීමේ නිදහස, සමාගමයේ නිදහස, ආගම ඇදහීමේ හෝ විශ්වාසය ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස, නීත්‍යානුකූල රැකියාවක නිරතවීමේ නිදහස සහ යාම් ඊම් නිදහස ඇතුළු මූලික අයිතිවාසිකම් පරාසයක් සීමා කරනු ලැබිය හැක.

පනත් කෙටුම්පතේ 61(1) වගන්තියේ අතුරු විධිවිධානය මගින් එම නියෝග මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු විසින් අනුමත කළ යුතු බවට නියම කර තිබුණ ද, එසේ තිබියදීත් එම වගන්තිය මගින් 1947 අංක 25 දරන මහජන ආරක්ෂක ආඥාපනත යටතේ ජනරජයේ ජනාධිපතිවරයා විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන බලතලවලට සමාන බලතල ජ්‍යෙෂ්ඨ පොලිස් අධිකාරීවරයෙකුට පැවරෙයි. උදාහරණයක් ලෙස, මාර්ගයක ගමන් නොකරන ලෙසට, ප්‍රදේශයකට රැස් නොවන ලෙසට හෝ පෙළපාලියක නොයෙදෙන ලෙසට මහජනතාවට නියෝගයක් නිකුත් කිරීමට හැකියාව ලැබීම මගින් ජ්‍යෙෂ්ඨ පොලිස් අධිකාරීවරයෙකුට මහජන ආරක්ෂක ආඥාපනතේ II කොටස යටතේ හදිසි අවස්ථා නියෝග නිකුත් කිරීමට හෝ එම ආඥාපනතේ 16 වෙනි වගන්තිය යටතේ ‘ඇදිරි නීතිය’ පැනවීමට ජනාධිපතිවරයාට ලැබෙන බලතලවලට සමාන බලතල ක්‍රියාත්මක කළ හැක.

ජෝශප් පෙරේරා එදිරිව නීතිපති සහ තවත් අය නඩුවේ දී,²⁰ හදිසි අවස්ථා නියෝග නිකුත් කිරීම මගින් ජනාධිපතිවරයා ‘ව්‍යවස්ථාදායක බලතල’ ක්‍රියාත්මක කරන්නේය යන්න ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ මතය විය. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ මහජන ආරක්ෂාව පිළිබඳ සඳහන් වන වෙනම ම පරිච්ඡේදයක් මගින් ජනාධිපතිවරයාට එවැනි ව්‍යවස්ථාදායක බලයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට

හැකියාව ලබා දෙන විධිවිධාන සලසා ඇත. පනත් කෙටුම්පතේ 61(1) වගන්තිය යටතේ නියෝග නිකුත් කිරීමට ජ්‍යෙෂ්ඨ පොලිස් අධිකාරීවරයෙකුට පවරා දී ඇති බලතල ද ඒ හා සමාන ‘ව්‍යවස්ථාදායක බලය’ ක්‍රියාත්මක කිරීමක් ලෙස අවබෝධ කර ගත යුතු ය. එහෙත්, නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන නිලධාරීන්ට එවැනි බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීමට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් ඒ හා සමාන විධිවිධාන සලසා නැත. එබැවින්, ජ්‍යෙෂ්ඨ පොලිස් අධිකාරීවරයෙකුට එවැනි බලතල පැවරීම ‘ජනතාවගේ ව්‍යවස්ථාදායක බලය ජනතාව විසින් තෝරා පත්කර ගනු ලබන මන්ත්‍රීවරයන්ගෙන් සමන්විත පාර්ලිමේන්තුව විසින් ද, ජනමත විචාරණයක දී ජනතාව විසින් ද ක්‍රියාත්මක කළ යුත්තේ ය’ යනුවෙන් සඳහන් වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 4(අ) ව්‍යවස්ථාවට අනුකූල නොවිය හැක. තවද, ජ්‍යෙෂ්ඨ පොලිස් අධිකාරීවරයෙකුට එකී ව්‍යවස්ථාදායක බලතල පැවරීම -

- (1) පාර්ලිමේන්තුව විසින් පාර්ලිමේන්තුවේ ව්‍යවස්ථාදායක බලය අත් නොහළ යුත්තේ ය. කිසිම ආකාරයකින් අත්සතු නො කළ යුත්තේ යි කවර වූ හෝ ව්‍යවස්ථාදායක බලයක් ඇති කිසිම අධිකාරයක් පාර්ලිමේන්තුව විසින් නොපිහිටුවිය යුත්තේ ය;
- (2) පාර්ලිමේන්තුව විසින්, මහජන ආරක්ෂාවට අදාළ යම්කිසි නීතියකට අනුකූලව හදිසි අවස්ථා නියෝග සෑදීමේ බලය ජනාධිපතිවරයාට පැවරෙන විධිවිධාන, ඒ නීතියට ඇතුළත් කිරීම, මේ ව්‍යවස්ථාවේ (1) වැනි අනු ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධාන කඩකිරීමක් නොවන්නේ ය;

යනුවෙන් විධිවිධාන සලසන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 76 වෙනි ව්‍යවස්ථාවට අනනුකූල බව පෙනී යයි.

පාර්ලිමේන්තුවට එහි ව්‍යවස්ථාදායක බලතල අහිමි කළ හැකි එකම අවස්ථාව වන්නේ හදිසි අවස්ථා තත්ත්වයක සන්දර්භය තුළ වන අතර, එහිදී ජනාධිපතිවරයාට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 155(2)²¹ ව්‍යවස්ථාව යටතේ හදිසි අවස්ථා නියෝග සෑදීම සඳහා බලය පවරා ඇත. නියෝග නිකුත් කිරීම සඳහා ජ්‍යෙෂ්ඨ පොලිස් අධිකාරීවරයෙකුට ඒ හා

සමාන බලතල පැවරීම 76 වෙනි ව්‍යවස්ථාවේ විෂය පථයට පරිබාහිර වන අතර, එබැවින් එය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සමග අනනුකූලතාවයක් ඇති කළ හැකිය. ව්‍යවස්ථාදායක බලය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා 76 වෙනි ව්‍යවස්ථාව මගින් අධිකරණ නිලධාරියෙකුට වුවද බලය පවරා නොමැති බැවින්, එම නියෝග නිකුත් කිරීමේ දී මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකුගේ උපදෙස් ලබා ගැනීම මගින් එම අනනුකූලතාවය පහව යන බවක් නොපෙනෙයි.

පනත් කෙටුම්පතේ 61(1) වෙනි වගන්තිය යටතේ නියෝග නිකුත් කිරීම හරහා ජනතාවගේ මූලික අයිතිවාසිකම් සීමා කිරීමට පොලිස් නිලධාරීන්ට බලය පැවරෙන බැවින් එම වගන්තිය මගින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ‘පොලිස් රාජ්‍යයක්’ ස්ථාපනය කිරීමට එලදායී ලෙස හැකියාව ලබා දෙයි. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 15(7) ව්‍යවස්ථාව මගින් අවසර දී ඇත්තේ හදිසි අවස්ථා නියෝග ඇතුළු ‘නීති’ මගින් නීත්‍යානුකූලව මූලික අයිතිවාසිකම් සීමා කිරීමට පමණි. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 15(7) වෙනි ව්‍යවස්ථාවේ දක්වා ඇති ‘නීතිය’ යන යෙදුම පාර්ලිමේන්තු පනත් සහ රාජ සභා අඥාවක් ද අදහස් වන පරිදි 170 වෙනි ව්‍යවස්ථාවේ²² සීමාකාරී ලෙස අර්ථ දක්වා ඇති අතර, එය මහජන ආරක්ෂක ආඥාපනත යටතේ නිකුත් කරනු ලබන හදිසි අවස්ථා නියෝග ඇතුළත් කිරීමට පමණක් දීර්ඝ කර ඇති බව තවනීදන් එදිරිව දයානන්ද දිසානායක²³ නඩුවේ දී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය පැහැදිලි කළේය. මේ අනුව, 61(1) වගන්තිය යටතේ වන සම්පූර්ණ කාර්ය ක්‍රමය ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ෂෂෂ වෙනි පරිච්ඡේදයට අදාළව අනනුකූල බව පෙනී යයි.

‘මහේස්ත්‍රාත්වරයාගේ පූර්ව අනුමැතියකින් තොරව නියෝග නිකුත් කළ නොහැකි’ බවත්, ‘එබැවින් සීමාකිරීම් පනවනු ලබන්නේ අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී පමණක් බව සහතික කිරීම සඳහා අධිකරණයේ අධීක්ෂණය සඳහා විධිමත් සලසා බවත්’ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ස්වකීය තීරණයේ දී නිරීක්ෂණය කළේය. ඒ අනුව 60 වෙනි වගන්තිය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුකූල බව අධිකරණය මතය විය.

2.7 පුනරුත්ථාපනය

මුල් පනත් කෙටුම්පතේ 69 වෙනි වගන්තිය අනුව, සැකකරුට එරෙහිව අපරාධ නඩු පැවරීමට ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි ඇතැයි පොලිස් ස්ථානය භාර නිලධාරියා විශ්වාස කරන විට, ඔවුන් ‘සැකකරුට එරෙහිව අපරාධ නඩු පවරන ලෙස නීතිපතිවරයාගෙන් ඉල්ලා සිටිය යුතු ය. සැකකරුට එරෙහිව අධිචෝදනා ගොනු කර අපරාධ නඩු පවරන ලෙස 70 වෙනි වගන්තිය මගින් නීතිපතිවරයාට නියම කරයි. 69 වෙනි වගන්තියේ මෙසේ විධිවිධාන සලසා ඇත:

යම් තැනැත්තකු විසින් සිදු කරන ලද මේ පනත යටතේ වන වරදක් හෝ මේ පනත යටතේ එකී වරද සිදු කිරීමේ ක්‍රියාවලිය අතරතුර එකී තැනැත්තා විසින් සිදු කරන ලද වෙනත් යම් නීතියක් යටතේ වන වරදක් සම්බන්ධයෙන්, නීතිපතිවරයා විසින් අධිචෝදනා ඉදිරිපත් කිරීම සහ අපරාධ නඩු පැවරීම, භාර ගැනීම හෝ කරගෙන යාම කරනු ලැබිය හැකි ය.

71(3) වගන්තිය සමග කියවිය යුතු 71(1) වගන්තිය මගින් මෙම පනත් කෙටුම්පත යටතේ වන වරදක් සම්බන්ධයෙන් වූදිනයකට එරෙහිව අපරාධ නඩු පැවරීම, වූදිනයා මත පහත සඳහන් කොන්දේසි එකක් හෝ කිහිපයක් පනවනු ලැබීමට යටත්ව, මහාධිකරණය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද අයදුම්පතක් මත පමණක් අත්හිටුවීමට සහ කල්දැම්මට නීතිපතිවරයාට බලය පවරා ඇත:

- (අ) මහාධිකරණය විසින් දෙනු ලබන උපදෙස් පරිදි නීතිපතිවරයා විසින් නිකුත් කරනු ලබන භාෂා පාඨයක් භාවිත කරමින් මහාධිකරණය ඉදිරියේ, ප්‍රසිද්ධියේ පසුතැවිල්ල ප්‍රකාශ කිරීම සහ සමාව ඉල්ලීම;
- (ආ) නීතිපතිවරයා විසින් නිශ්චිතව දක්වනු ලබන පරිදි වරදේ වින්දිතයන්ට හානිපූරණය ලබා දීම;
- (ඇ) නිශ්චිතව දක්වනු ලබන පුනරුත්ථාපන වැඩසටහනකට සහභාගී වීම;

(අ) ඒ තැනැත්තා මේ පනත යටතේ වරදක් කිරීමෙන් වැළකෙන බවට ප්‍රසිද්ධියේ සහතික වීම;

(ඉ) නිශ්චිතව දක්වනු ලබන ප්‍රජා හෝ සමාජ සේවාවක නිරත වීම; හෝ

(ඊ) යම් අධිවෛද්‍යීය වරදක් හෝ සාමය කඩ කිරීමක් සිදු කිරීමෙන් වැළකී සිටීම.

මුල් පනත් කෙටුම්පතේ 69, 70 සහ 71 වෙනි වගන්ති එකට එක් කර කියවීමේ දී යෝජනා කර ඇති පරිදි, සැකකරුවෙකුට එරෙහිව ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි නොමැති බව නීතිපතිවරයාගේ මතය වුවද, නීතිපතිවරයාට අපරාධ නඩු පැවරීම අත්හිටුවීම හෝ කල් දැමීම කළ හැක්කේ 71(3) වගන්තියේ දක්වා ඇති කොන්දේසිවලට යටත්ව සහ මහාධිකරණයේ අවසරය මත පමණක් වේ.

මෙම තත්ත්වය තුළ නිපුන්ගේ ඉරණම කුමක් වනු ඇත්ද? ඔහුට විරුද්ධව අපරාධ නඩු පැවරීමට ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි තිබෙන බව මාස කීපයකට පසුව අදාළ පොලිස් ස්ථානය භාර නිලධාරියා තීරණය කරන්නේ යැයි අපි සිතමු. එවිට එම නිලධාරියා නඩු පවරන ලෙස නීතිපතිවරයාගෙන් ඉල්ලා සිටියි. එම ඉල්ලීමට අදාළ සාක්ෂි සම්බන්ධයෙන් නීතිපතිවරයා සැකයෙන් පසුවන අතර, ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි නොමැති බව නීතිපතිවරයාගේ මතය වේ. කෙසේ වෙතත්, ක්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතෙහි වචන යෙදීම අනුව ඔහුට නිපුන්ට එරෙහිව චෝදනා ගොනු කිරීම හැර වෙනත් විකල්පයක් නැත. කලක් ගත වූ පසු නිපුන්ට අධිවෛද්‍යා ගොනු කරනු ලබන අතර දැන් නීතිපතිවරයාට ඇත්තේ නිපුන් පුනරුත්ථාපන වැඩසටහනකට සහභාගී විය යුතුය යන කොන්දේසියට යටත්ව නිපුන්ට එරෙහි නඩු කටයුතු අත්හිටුවීමේ විකල්පය පමණි.

ඒ අනුව, මුල් පනත් කෙටුම්පතේ 69, 70 සහ 71 යන වගන්ති එකට එක් කර කියවන විට, පුද්ගලයෙකුට එරෙහිව අධිවෛද්‍යා ඉදිරිපත් කරන්නේද නැද්ද යන්න තීරණය කිරීමට නීතිපතිවරයාට ඇති හැකියාව සැලකීමේ දී එම වගන්ති දැඩි ලෙස ගැටලුකාරී විය. මෙම වගන්ති අත්තනෝමතික සහ අසාධාරණ බැවින් සහ මෙම වගන්ති මගින් සැකකරුවන්ට නීතියේ සමාන ආරක්ෂාවක් ලබා

නොදෙන බැවින්, මෙම වගන්ති ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 12(1) වෙනි ව්‍යවස්ථාවට අනුකූල නොවන බව පෙනී යයි.

සංශෝධිත පනත් කෙටුම්පත මගින් නීතිපතිවරයාට ස්වකීය අභිමතය යොදා ගැනීමට ඉඩ සලසා ඇති බැවින්, ඉහත සඳහන් කළ උදාහරණය අනුව නිපුන්ට අධිවෛද්‍යා කරනවාද නැද්ද යන්න තීරණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් නීතිපතිවරයාට ස්වකීය අභිමතය යොදා ගත හැකි බැවින්, මෙම ගැටළු බොහෝ දුරට විසඳා ඇත. කෙසේ වෙතත්, නීතිපතිවරයා නිපුන්ට අධිවෛද්‍යා ඉදිරිපත් කිරීමට තීරණය කර පසුව නඩු විභාගය අත්හිටුවීමට හෝ කල් දැමීමට අදහස් කරන්නේ නම්, නිපුන් පුනරුත්ථාපන වැඩසටහනකට සහභාගී විය යුතු වීමේ කොන්දේසිය තවදුරටත් අදාළ වේ.

‘දඩුවම වෙනුවට පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කිරීම ඔප්පු කෙටුම්පතේ 70 වෙනි වගන්තියේ²⁴ අරමුණ වන්නේ නම්, එම එකඟතාවය අධිකරණය විසින් අනුමත කරනු ලැබීමට පෙර සැකකරු සමග ඒ සම්බන්ධයෙන් පූර්ව එකඟතාවක් ඇති කර ගත යුතු බව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය නිරීක්ෂණය කළේය. වර්තමාන වගන්තියෙන් ‘අධිකරණයේ අනුමැතිය ලබා දෙන ලෙස අධිකරණයෙන් ඉල්ලා සිටීමට පෙර පූර්ව එකඟතාවයක් ඇතිකර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය පැහැදිලිව නියම කර නැත. බව’ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ප්‍රකාශ කළේය. මේ අනුව, 70 වෙනි වගන්තිය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 12(1) වෙනි ව්‍යවස්ථාව සමග අනනුකූල වන බවත්, එබැවින් එය විශේෂ බහුතරයකින් සම්මත කර ගත යුතු බවත් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ මතය විය. ‘නීතිපතිවරයා සහ චෝදනාවට ලක්වූ තැනැත්තා අතර පූර්ව එකඟතාවයක් ඇති කර ගත යුතුය සහ ඉන් පසුව අධිකරණයේ අනුමැතිය ඉල්ලා සිටිය යුතුය යන’ කොන්දේසිය ඇතුළත් කිරීම සඳහා 70(1) වෙනි වගන්තිය සංශෝධනය කළ හොත් එම අනනුකූලභාවය අහෝසි වන බව ද අධිකරණය තීන්දු කළේය.

සංවිධාන තහනම් කිරීම

පනත යටතේ වන වරදක් කිරීමෙහි නියැලී සිටින සංවිධානයක් තහනම් කිරීමට පනත් කෙටුම්පතේ

79(1) වෙනි වගන්තිය මගින් ජනාධිපතිවරයාට බලය පවරා ඇත. එම වගන්තිය මගින් මෙලෙස විධිවිධාන සලසා ඇත:

වෙනත් යම් ලිඛිත නීතියක කුමක් සඳහන් වුව ද, මේ පනත යටතේ වරදකට හේතු වන ක්‍රියාවක යම් සංවිධානයක් නිරත වී සිටින බවට හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ හෝ වෙනත් රටක ආරක්ෂාවට අගතිගාමී වන ආකාරයට නීති විරෝධී ලෙස ක්‍රියා කරමින් සිටින බවට විශ්වාස කිරීමට ජනාධිපතිවරයාට සාධාරණ හේතු පවතින අවස්ථාවක, ජනාධිපතිවරයා විසින්, (මින් මතු “තහනම් නියමය” යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) ගැසට් පත්‍රයෙහි පළකරනු ලබන නියමයක් මගින්, මේ පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාර ඒ සංවිධානය තහනම් කරනු ලැබිය හැකි ය.

79(1) වෙනි වගන්තියේ විෂය පථය අතිශයින් පුළුල් ය. උදාහරණයක් ලෙස, ඉහත සඳහන් කළ නිපුන්ගේ සිද්ධියේ දී, ඔහුගේ විරෝධතා ව්‍යාපාරයට සහාය දීම සම්බන්ධයෙන් පුළුල් පරාසයක සංවිධාන තහනම් කළ හැකිය. පනත් කෙටුම්පතේ 3(1) සහ (2) වෙනි වගන්ති යටතේ ත්‍රස්තවාදය සම්බන්ධ වරදක් ලෙස සැලකෙන කටයුත්තකට ප්‍රසිද්ධියේ සහාය දෙන හෝ සහාය දෙන ලෙස ඉල්ලා සිටින ඕනෑම සංවිධානයක් 79(1) වෙනි වගන්තිය යටතේ තහනම් කරනු ලැබිය හැක. ඉහත සාකච්ඡා කළ පරිදි, රජයේ ප්‍රතිපත්තියකට එරෙහි විරෝධතාවයක් ඉතා පහසුවෙන් ත්‍රස්තවාදයේ වරදට අයත් විය හැක. මේ අනුව, පනත් කෙටුම්පතේ 79(1) වෙනි වගන්තිය සමාගමයේ නිදහස සහ සමානාත්මතාවය සඳහා ඇති අයිතිය උල්ලංඝනය වීමට ද හේතු විය හැක.

ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය මෙම පනත් කෙටුම්පත පිළිබඳ ස්වකීය තීරණයේ දී පනත් කෙටුම්පතේ 79 වෙනි වගන්තිය පිළිබඳව අදහස් ප්‍රකාශ කර නැත.

ජනාධිපතිවරයා විසින් පනවනු ලබන නියම

සීමා කිරීමේ නියම, ඇදිරි නීති නියම සහ තහනම් ස්ථාන පිළිබඳ නියම පැනවීමට ත්‍රස්ත විරෝධී පනත්

කෙටුම්පත ජනාධිපතිවරයාට බලය ලබා දෙයි. පාර්ලිමේන්තු පාලනයක් නොමැති අවස්ථාවක මෙම බලතල තුන ම ක්‍රියාත්මක කළ හැක.

පළමුවෙන්ම, ඇතැම් පුද්ගලයන් සම්බන්ධයෙන් සීමා කිරීම් පනවමින් නියමයක් නිකුත් කිරීමට පනත් කෙටුම්පතේ 80(1) වෙනි වගන්තිය මගින් ජනාධිපතිවරයාට බලය ලැබේ එම වගන්තිය මගින් මෙසේ විධිවිධාන සලසා ඇත:

‘පොලිස්පතිවරයා විසින් කරනු ලබන නිර්දේශයක් මත, යම් තැනැත්තකු මේ පනත යටතේ වරදක් සිදු කර ඇති බව හෝ වරදක් සිදු කිරීමට සූදානම් වෙමින් සිටින බව ද එම තැනැත්තාට සිරභාරයට ගැනීමෙන් තොරව ඔහුගේ ක්‍රියාකලාපය විමර්ශනය කිරීමට නොහැකි බව ද විශ්වාස කිරීමට ජනාධිපතිවරයාට සාධාරණ හේතු ඇත්තා වූ ද, එසේ කිරීම අවශ්‍ය බව ජනාධිපතිවරයාගේ මතය වන්නා වූ ද අවස්ථාවක දී, නීතිපතිවරයා විසින් මහාධිකරණය වෙත ඉල්ලීමක් කිරීමෙන් පසුව ලබා ගත් ඒ අධිකරණයේ අවසරය ඇතිව, ජනාධිපතිවරයා විසින් (මින් මතු “සීමා කිරීමේ නියමය” යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) ලිඛිත නියමයක්, එම නියමයෙහි නිශ්චිතව දක්වනු ලබන පරිදි වූ සීමා කිරීම් පනවමින් මාසයක් නොඉක්මවන කාලසීමාවක් සඳහා කරනු ලැබිය හැකි ය.’

80 (2) වගන්තිය මගින් මෙසේ විධිවිධාන සලසයි:

- (1) වන උපවගන්තිය යටතේ කරනු ලබන සීමා කිරීම් දැක්වෙන නියමයක පහත සීමා කිරීම් ඇතුළත් විය හැකි ය :-
 - (අ) පදිංචි ස්ථානයෙන් බැහැරව එහා මෙහා යාම සීමා කිරීමක ජනාධිපතිවරයා විසින් සීමා කිරීමේ නියම කරනු ලැබිය හැකි බව
 - (ආ) විදේශගත වීම සීමා කිරීම;
 - (ඇ) ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළත ගමන් කිරීම සීමා කිරීම;

(ඇ) පදිංචි ස්ථානය සහ සේවයේ නියුක්ත ස්ථානය අතර සාමාන්‍ය ගමන් මාර්ගයෙන් බැහැරව ගමන් කිරීම සීමා කිරීම;

(ඉ) නියමයෙහි නිශ්චිතව දක්වනු ලබන තැනැත්තන් සමඟ සන්නිවේදනය කිරීම හෝ ආශ්‍රය කිරීම හෝ ඒ දෙකම සීමා කිරීම; හෝ

(ඊ) මේ පනත යටතේ වරදක් සිදු කිරීමට පහසුකම් සැලසෙන ආකාරයේ ඇතැම් නිශ්චිතව දක්වනු ලබන ක්‍රියාකාරකම්වල නිරත වීම සීමා කිරීම.

දෙවනුව, පනත් කෙටුම්පතේ 81(1) වෙනි වගන්තිය මගින් සමස්ත ශ්‍රී ලංකාවට ම හෝ ඉන් කොටසකට හෝ නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලබන කාල සීමාවක් සඳහා ‘ඇදිරි නීතිය’ ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට ජනාධිපතිවරයාට බලය ලබා දෙයි. එම වගන්තිය මගින් පහත සඳහන් පරිදි විධිවිධාන සලසයි:

(140 වන අධිකාරය වූ) මහජන ආරක්ෂක ආඥාපනතේ විධිවිධානවල කුමක් සඳහන් වුව ද, ජනාධිපතිවරයා විසින් (මින්මතු “ඇදිරි නීති නියමය” යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) ගැසට් පත්‍රයෙහි පළකරනු ලබන නියමයක් මගින්, (2) වන උප වගන්තියේ දක්වා ඇති කාර්ය සඳහා සහ (3) වන උපවගන්තියේ විධිවිධානවලට යටත්ව, දේශීය ජල තීරය සහ ගුවන් අවකාශය ද ඇතුළුව මුළු ශ්‍රී ලංකාවටම හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ කොටසකට එකී නියමයේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති කාලසීමාවක් සඳහා මේ පනත යටතේ ඇදිරි නීතිය ප්‍රකාශ කරනු ලැබිය හැකි ය.

97(1) වෙනි වගන්තිය මගින් මෙලෙස විධිවිධාන සලසා ඇත:

“ඇදිරි නීතිය” යන්නෙන්, යම් මාර්ගයක්, දුම්රිය මාර්ගයක්, උමඟක්, දේශීය මුහුදු තීරය, දිය පාරක්, උද්‍යානයක්, වෙළෙඳපොළක්, මුහුදු වෙරළ සහ විනෝද උයන් ඇතුළුව මහජන භාවිත ස්ථානයක සිටීමේ හෝ එවැනි ස්ථානයක් තුළ හෝ ඒ හරහා ගමන් කිරීමේ තහනම අදහස් වේ.’

එවැනි ‘ඇදිරි නීති නියමයක්’ උපරිමය පැය 24 ක කාලයක් සඳහා වලංගු වන අතර, ඇදිරි නීති කාල සීමාවන් දෙකක් අතර අවම වශයෙන් පැය තුනක කාල සීමාවක් පවතින සේ එම ඇදිරි නීති නියමයන් දීර්ඝ කරනු ලැබිය හැක.

තුන්වෙනුව, ඕනෑම පොදු ස්ථානයක් හෝ වෙනත් ස්ථානයක් තහනම් ස්ථානයක් ලෙස නියම කිරීමට පනත් කෙටුම්පතේ 82(1) වෙනි වගන්තිය මගින් ජනාධිපතිවරයාට බලය ලබා දී ඇත. එම වගන්තිය මගින් මෙසේ විධිවිධාන සලසා ඇත:

මේ පනතේ කාර්ය සඳහා, ජනාධිපතිවරයා විසින්, පොලිස්පතිවරයාගේ හෝ, පිළිවෙළින්, යුධ හමුදාපතිවරයාගේ, නාවික හමුදාපතිවරයාගේ හෝ ගුවන් හමුදාපතිවරයාගේ හෝ වෙරළ ආරක්ෂක අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාගේ නිර්දේශය මත (මින්මතු “තහනම් ස්ථානය” යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) යම් මහජන භාවිතා ස්ථානයක් හෝ වෙනත් යම් ස්ථානයක් තහනම් ස්ථානයක් බවට, ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරනු ලබන නියමයක් මගින්, කලින් කල, නියම කරනු ලැබිය හැකි ය.

එවැනි සීමා කිරීමේ නියම, ඇදිරි නීති නියම සහ තහනම් ස්ථාන පිළිබඳ නියම මගින් භාෂණයේ සහ ප්‍රකාශනයේ නිදහස, සාමකාමීව රැස්වීමේ නිදහස, සමාගමයේ නිදහස, ආගම ඇදහීමේ හෝ විශ්වාසය ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස, නීත්‍යානුකූල රැකියාවක නියුක්තවීමේ නිදහස සහ යාම් ඊම් නිදහස ඇතුළු මූලික අයිතිවාසිකම් පරාසයක් සීමා කරනු ලැබිය හැක.

හදිසි අවස්ථා නියෝග මගින් ද ඇතුළුව නීත්‍යානුකූලව ‘නීතිය’ මගින් පමණක් මූලික අයිතිවාසිකම් සීමා කිරීමට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 15(7) ව්‍යවස්ථාව මගින් අවසර දී ඇති බව සිහිපත් කිරීම වැදගත් වේ මූලික අයිතිවාසිකම් සීමා කිරීමට යොදාගනු ලබන ඕනෑම සාධනපත්‍රයක් ‘පාර්ලිමේන්තුවේ පාලනයට’ යටත් විය යුතු බව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය අවධාරණය කර ඇත.²⁵ මහජන ආරක්ෂක ආඥාපනත යටතේ නිකුත් කරනු ලබන හදිසි අවස්ථා නියෝග ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 155(6) වෙනි ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව පාර්ලිමේන්තුවේ

පාලනයට යටත් විය යුතු බව සඳහන් කිරීම වැදගත් වේ එපමණක් නොව, මහජන ආරක්ෂක ආඥාපනතේ 16 වෙනි වගන්තිය ප්‍රකාරව නිකුත් කරනු ලබන ඇදිරි නීති නියමයන් ද එම ආඥාපනතේ 21 වෙනි වගන්තිය ප්‍රකාරව පාර්ලිමේන්තුවේ පාලනයට යටත් වේ. ඒ අනුව, මෙම පනත් කෙටුම්පතේ 80(1), 81(1) සහ 82(1) වෙනි වගන්ති මගින් පනවනු ලබන නියමයන් පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීමේ සහ පාර්ලිමේන්තුවේ පාලනයට යටත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් නොමැති බැවින් ඒවා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 155 වෙනි ව්‍යවස්ථාව මගින් විධිවිධාන සලසා ඇති පටිපාටියට අනුකූල බව පෙනී යයි. එබැවින්, මෙම වගන්ති තුන ම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් සහතික කර ඇති මූලික අයිතිවාසිකම් පරාසයක් මත අවසර දිය නොහැකි සීමාකිරීම් පනවනු ලැබීමට හේතු විය හැක.

ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය පනත් කෙටුම්පත සම්බන්ධ ස්වකීය තීරණයේ දී එකී වගන්ති පිළිබඳව අදහස් පළ කර නැත.

ප්‍රතිපූරුෂ වගකීම

පනත් කෙටුම්පත යටතේ වන වරදක් යම් පුද්ගල මණ්ඩලයක් විසින් සිදු කරනු ලැබුව හොත්, අදාළ වරද සිදු කරන ලද්දේ තමන්ගේ අනුදැනුම මත නොවන බව හෝ එම වරද සිදුකිරීම වැළැක්වීම සඳහා තමන් නිසි සියලු උදෙසාගයෙන් යුතුව ක්‍රියා කර ඇති බව යම් පුද්ගලයෙක් ඔප්පු කරන්නේ නම් එම පුද්ගලයා හැර, එම පුද්ගල මණ්ඩලයේ සෑම සාමාජිකයෙක් ම එම වරද සම්බන්ධයෙන් 'වැරදිකරුවෙකු ලෙස සලකනු ලැබිය යුතුය' යනුවෙන් පනත් කෙටුම්පතේ 89 වෙනි වගන්තිය මගින් විධිවිධාන සලසා ඇත. එම වගන්තියට අනුව, එකී පුද්ගල මණ්ඩලය සංස්ථාපිත මණ්ඩලයක් නම්, ඒ සංස්ථාපිත මණ්ඩලයේ සෑම අධ්‍යක්ෂවරයකු සහ ප්‍රධාන විධායක නිලධරයකු හෝ හවුල් ව්‍යාපාරයක් නම් එම හවුල් ව්‍යාපාරයේ සෑම හවුල්කරුවකු ම හෝ හවුල් ව්‍යාපාරයක් නොවන සංස්ථාගත නොකළ මණ්ඩලයක් නම් එහි කළමනාකාරිත්වය හා පාලනය සඳහා වග කිව යුතු ඒ මණ්ඩලයේ සෑම නිලධරයකු ම එම වරදට වරදකරු ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

සමාන විධිවිධාන පවතින අතර (උදා: 1958 අංක 15 දරන සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් පනතේ 40 වෙනි වගන්තිය), එවැනි අවස්ථා වල වරද පැහැදිලිව සහ නිශ්චිත ලෙස අර්ථ දක්වා ඇත. ඒ හා සැසඳීමේ දී, යෝජිත ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පතේ 'ත්‍රස්තවාදය පිළිබඳ වරද' පිළිබඳ පුළුල් විෂය පථය යන්නෙන් පුද්ගල මණ්ඩලවල සාමාජිකයින්ට පුළුල් පරාසයක නීත්‍යානුකූල ක්‍රියාකාරකම් සඳහා නඩු පැවරිය හැකි බව අදහස් කෙරෙයි. උදාහරණයක් ලෙස, ඉහත සඳහන් කළ නිපුන්ගේ සිද්ධියේ දී, කම්කරු අයිතිවාසිකම් සංවිධානයක් හෝ වෘත්තීය සමිතියක් ඔහුගේ විරෝධතා ව්‍යාපාරයට ප්‍රසිද්ධියේ සහාය ලබා දුනහොත් සහ වරදකට වරදකරු වුවහොත්, එවැනි සංවිධානයක සියලු සාමාජිකයන් වරදක් සම්බන්ධයෙන් ඉබේම වරදකරුවන් ලෙස සලකනු ලබන අතර, එම පුද්ගලයන් වරදකරුවන් ලෙස සලකනු ලබන අතර, ඔවුන්ගේ නිර්දෝෂිභාවය ඔප්පු කිරීම ඔවුන්ට පැවරෙන බරක් වනු ඇත.

89 වගන්තියේ විෂය පථය අතිශයින් පුළුල් වන අතර එමගින් නිර්දෝෂිභාවය පිළිබඳ උපකල්පනය යටපත් කරනු ලැබිය හැක. එවැනි උපකල්පනයක් ශ්‍රී ලංකාවේ අපරාධ යුක්ති විනිශ්චය පද්ධතියේ²⁶ පදනමක් වන අතර එය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13(5)²⁷ ව්‍යවස්ථාව මගින් සහතික කර ඇත. එබැවින් පනත් කෙටුම්පතේ 89 වෙනි වගන්තිය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13(5) වගන්තිය උල්ලංඝනය කිරීමට හේතු විය හැක.

පනත් කෙටුම්පත පිළිබඳ ස්වකීය තීරණය ලබා දීමේ දී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය 89 වෙනි වගන්තිය පිළිබඳව අදහස් දක්වා නැත.

සංක්‍රාන්ති වැඩපිළිවෙළ

මෙම පනත් කෙටුම්පතේ 96(අ) වගන්තිය මගින් ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත යටතේ දැනටමත් විභාග වෙමින් පවතින විමර්ශන සහ නඩු සම්බන්ධයෙන් ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතේ විධිවිධාන තවදුරටත් අඛණ්ඩව අදාළ කරයි. එම වගන්තියේ මෙසේ විධිවිධාන සලසා ඇත:

'ඉවත් කරන ලද පනත යටතේ යම් අධිකරණයක හෝ වෙනත් අධිකාරයක සිදු

කරනු ලැබූ, පවත්වනු ලැබූ, ඒ වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ හෝ කරනු ලැබූ සහ මේ පනත ක්‍රියාත්මක වීම ආරම්භ වන දිනයට පෙරාතුව ම වූ දිනයේ දී විභාග වෙමින් පැවති යම් විමර්ශනයක්, නඩු විභාගයක්, අභියාචනයක් හෝ ඉල්ලීමක් ප්‍රායෝගිකව හැකිතාක් දුරට කාර්ය පටිපාටිය සහ සාක්ෂිවලට අදාළ විධිවිධාන ද ඇතුළත්ව, ඉවත් කරන ලද පනතේ විධිවිධාන යටතේ විභාග කර අවසන් කිරීම, ඉදිරියට පවත්වාගෙන යාම, පවත්වාගෙන යාම හෝ ඇසීම කරනු ලැබිය යුතු ය.

ඒ අනුව, ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත කවර හෝ දිනක සිට බලාත්මක වූ විට, එම බලාත්මකවීම ආරම්භ වන දිනට පෙර සිට පැවත එන විමර්ශනයක්, එහි කාර්ය පටිපාටිය සහ සාක්ෂිවලට අදාළ විධිවිධාන ඇතුළුව ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතෙහි විධිවිධාන යටතේ අඛණ්ඩව සිදු කරනු ලැබේ. ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත යටතේ, විත්තිකරුවන් විශාල සංඛ්‍යාවක් වසර ගණනාවක් පුරා දීර්ඝ කාලීන රඳවා තබාගෙන සහ රක්ෂිත බන්ධනාගාරගත කර ඇත්තේ හුදෙක් ඔවුන්ව නිදහස් කිරීමට හෝ නිදොස් කිරීමට ය.²⁸ මෙම සන්දර්භය තුළ, මෙම පනත් කෙටුම්පත මගින් ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත යටතේ වන දීර්ඝ කාලීන රඳවා තබා ගැනීම්වලට සහ සාධාරණ නඩු විභාගයක් සඳහා ඇති අයිතිය ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබීමට පහසුකම් සලසනු ඇති අතර, එමගින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13(2), (3)²⁹ සහ (5) වෙනි වගන්ති යටතේ සහතික කර ඇති මූලික අයිතිවාසිකම් තවදුරටත් උල්ලංඝනය කිරීම සිදුවේ.

පනත් කෙටුම්පත පිළිබඳ ස්වකීය තීරණය ලබා දීමේ දී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය 96 වෙනි වගන්තිය පිළිබඳව අදහස් දක්වා නැත.

ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ තීරණයෙහි සඳහන් වෙනත් කරුණු

ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත සම්බන්ධයෙන් තවත් නිරීක්ෂණ ගණනාවක් සිදු කළේය. පළමුවෙන් ම, වඩාත් පැහැදිලි බව සහතික කිරීම සඳහා පනත් කෙටුම්පතේ 4 වෙනි වගන්තිය

(එනම්, දඬුවම් සම්බන්ධ වගන්තිය) සංශෝධනය කළ යුතු යන්න එහි මතය විය. දෙවනුව, 42 වෙනි වගන්තියේ (එනම්, නීතිඥවරයෙකුට රිමාන්ඩ් හෝ රැඳවුම් භාරයේ සිටින පුද්ගලයෙක් වෙත ප්‍රවේශවීමට ඇති හැකියාව පිළිබඳ වගන්තියේ) සිංහල පාඨය එහි ඉංග්‍රීසි පාඨයට අනුකූල විය යුතු බවත්, කිසියම් නොගැළපීමක් තිබුණ හොත් එය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 12(1) ව්‍යවස්ථාව සමග අනනුකූලතාවයක් ඇතිකරනු ඇති බවත් සොයා ගන්නා ලදී. තුන්වෙනුව, 53 වෙනි වගන්තිය (එනම්, යාත්‍රාවක් හෝ වාහනයක් නැවැත්වීමට බලය යෙදවීම පිළිබඳ වගන්තිය) අන්තර්ගතික සහ 12(1) ව්‍යවස්ථාවට අනනුකූල වන බවත්, එබැවින් ‘ඉල්ලීම මත ක්‍රියා කරන වෙන යම් තැනැත්තෙකු’ යන වචන ඉවත් නොකළ හොත් එය පාර්ලිමේන්තුවේ විශේෂ බහුතරයකින් සම්මත කළ යුතු වන බවත් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ මතය විය. සිව්වනුව, පනත් කෙටුම්පතේ 75(3) වගන්තිය මගින් (එනම්, අධිචෝදනා පත්‍රයක් ඉල්ලා අස්කර ගැනීම පිළිබඳ වගන්තිය මගින්), අධිචෝදනා පත්‍රයක් ඉල්ලා අස්කර ගැනීම සඳහා නීතිපතිවරයාට කොන්දේසි පැනවීමේ දී මහාධිකරණයේ මැදිහත්වීම පැහැදිලි කර නොමැති නිසා, එය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 3 වෙනි ව්‍යවස්ථාව සමග කියවිය යුතු 4(ඇ) ව්‍යවස්ථාව උල්ලංඝනය කරන්නේය යන්න ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ මතය වූ අතර, එබැවින් එම වගන්තිය පාර්ලිමේන්තුවේ විශේෂ බහුතරයකින් සහ ජනමත විචාරණයකින් සම්මත කර ගත යුතු බව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය දැරූ මතය විය. අවසාන වශයෙන්, කිසියම් අපැහැදිලි භාවයක් ඉවත් කිරීම සඳහා 83(7) වගන්තිය (එනම්, වරදකරු නොවීම මත පදනම් වූ රාජසන්නක කිරීම පිළිබඳ වගන්තිය) සංශෝධනය කළ යුතු බව අධිකරණය තීරණය කළේය.

මෙම සියලු අවස්ථා වලදී අධිකරණය සංශෝධන යෝජනා කළ අතර, එම සංශෝධන පිළිගනු ලැබුව හොත්, පනත් කෙටුම්පත ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුකූල වනු ඇත.

නිගමනය

නිපුන් තම මූලික අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාත්මක කිරීමටත් රජයේ ඇතැම් ප්‍රතිපත්තිවලට විරෝධය

දැක්වීමටත් උත්සාහ කළේය. යමෙක් ඔහු ගත් ස්ථාවරය සමග එකඟ වන්නේද නැතද යන්න කුමක් වුවත්, ඔහුගේ ක්‍රියාවන් ඔහුගේ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස, සාමකාමීව රැස්වීමේ නිදහස සහ සමාගමයේ නිදහස සඳහා ඇති අයිතියට අයත් වන බව සාධාරණ ලෙස පැහැදිලිය. කෙසේ වෙතත්, යෝජිත ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත අනුව, ඔහුගේ ක්‍රියාවන්, විශේෂයෙන් ම විරෝධතාව යම් ආකාරයකින් උත්සන්න වුවහොත්, 'ත්‍රස්තවාදය පිළිබඳ වරද' සංස්ථාපනය කළ හැක. පොලිස් නිලධාරියෙකුට ඔහුගේ විරෝධතා ව්‍යාපාරය තහනම් කරමින් නියෝග නිකුත් කළ හැකි අතර එමගින් ඔහුගේ ක්‍රියාවන් යෝජිත ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත යටතේ අපරාධයක් බවට පත් කළ හැකිය. එයට අමතරව, ඔහුගේ ව්‍යාපාරයට සහාය දැක්වීම, ඔහුගේ ව්‍යාපාරය පිළිබඳ අන්තර්ගතය ප්‍රකාශ කිරීම සහ තවත් ක්‍රියා රාශියක් සම්බන්ධයෙන් ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත යටතේ අපරාධ සම්බන්ධ සීමාකිරීම් පනවනු ලැබිය හැක. ඉතා සරලව පවසන්නේ නම්, 'ත්‍රස්තවාදයට' එරෙහිව සටන් කිරීමේ මුඛාවෙන් පුරවැසියන්ගේ නීත්‍යානුකූල නිදහස විනාශ කිරීමට ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත යොදා ගත හැක.

සැකකරුවන් මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු හමුවට ඉදිරිපත් කිරීම සහ පොලිස් නිලධාරීන් ඉදිරියේ සිදු කරනු ලබන පාපොච්චාරණය පිළිනොගැනීම වැනි ඇතැම් පැතිවලින් ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතට වඩා සුළු දියුණුවක් පෙන්නුම් කළද, එය ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතට හොඳ විකල්පයක් ලෙස පිළිගත නොහැකි බරපතල අඩුපාඩු එහි තිබේ. නඩු විභාගයකින් තොරව දීර්ඝ කාලීනව රඳවා තබා ගැනීම, රැඳවුම් නියෝග නිකුත් කිරීම සඳහා ලේකම්වරයාට බලය පැවරීම, පුළුල් පරාසයක නියෝග නිකුත් කිරීමට පොලිස් නිලධාරීන්ට බලය ලබා දීම සහ ඇප ලබා දීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම යෝජිත නව නීතියේ ඇති හයානක ම ලක්ෂණ ලෙස පවතියි. මෙම සන්දර්භය තුළ, ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත වෙනුවට ත්‍රස්ත විරෝධී පනත් කෙටුම්පත ආදේශ කිරීමෙන් සිදුවිය හැක්කේ ජාතික ආරක්ෂාවේ නාමයෙන් ක්‍රමානුකූලව ජනතාවගේ මූලික අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය වන නව යුගයක් උදාවීම පමණි.

පසු සටහන්

¹ මෙම ලිපිය මගින් මුල් පනත් කෙටුම්පතෙහි මෙන්ම පසුව පළ කරන ලද පනත් කෙටුම්පතෙහි යන දෙකෙහි ම විධිවිධාන විශ්ලේෂණය කරයි. අන්‍යාකාරයකින් දක්වා නොමැති නම් මෙහි සඳහන් වගන්ති අංක සංශෝධනය කරන ලද පනත් කෙටුම්පතෙහි වගන්ති අංක අනුව සඳහන් කර තිබේ.

² 12(1) වෙනි ව්‍යවස්ථාව මගින්, නීතිය පසිඳලීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම ද, නීතියේ රැකවරණය ද, සර්ව සාධාරණ විය යුත්තේ ය' යනුවෙන් විධිවිධාන සලසා ඇත.

³ 13(1) වෙනි ව්‍යවස්ථාව මගින් 'නීතියෙන් නියම කරනු ලැබූ කාර්ය පටිපාටියට අනුකූලව මිස කිසිම තැනැත්තකු සිරභාරයට ගැනීම නොකළ යුත්තේ ය. යම් තැනැත්තකු සිරභාරයට ගනු ලබන්නේ යම් හේතුවක් මත ද ඒ හේතුව ඒ තැනැත්තාට දැන්විය යුත්තේ ය' යනුවෙන් විධිවිධාන සලසා ඇත.

⁴ 13(2) වෙනි ව්‍යවස්ථාව මගින් 'අත් අඩංගුවෙහි තබා ගනු ලැබූ හෝ රඳවා තබා ගනු ලැබූ හෝ අන්‍යාකාරයකින් පෞද්ගලික නිදහස අහිමි කරනු ලැබූ හෝ සෑම තැනැත්තකු ම නීතියෙන් නියම කරනු ලැබූ කාර්ය පටිපාටිය අනුව ආසන්නතම නිසි අධිකරණයේ විනිශ්චයකාරවරයා ඉදිරියට ගෙන යා යුතු අතර, නීතියෙන් නියම කරනු ලැබූ කාර්ය පටිපාටියට අනුකූලව ඒ විනිශ්චයකාරවරයා විසින් කරනු ලැබූ ආඥාව මත සහ ආඥාව ප්‍රකාර මිස, ඒ තැනැත්තා තවදුරටත් අත් අඩංගුවෙහි තබා ගැනීම හෝ රඳවා තබා ගැනීම හෝ ඒ තැනැත්තාගේ පෞද්ගලික නිදහස අහිමි කිරීම හෝ නොකළ යුත්තේ ය' යනුවෙන් විධිවිධාන සලසා ඇත.

⁵ සංශෝධිත අනුවාදයෙහි ඉවත් කර ඇත.

⁶ සංශෝධිත අනුවාදයෙහි ඉවත් කර ඇත.

⁷ සංශෝධිත අනුවාදයෙහි ඉවත් කර ඇත.

⁸ සංශෝධිත අනුවාදයෙහි ඉවත් කර ඇත.

⁹ සංශෝධිත අනුවාදයෙහි ඉවත් කර ඇත.

¹⁰ 2005 අංක 25 දරන ත්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීම වැළැක්වීම පිළිබඳ සම්මුතියේ විෂය පථය ඇතුළත වරදක් සංස්ථාපනය කරන ක්‍රියාවක් සිදුකිරීම' වශයෙන් සඳහන් වන නව උප-විධිවිධානයක් එකතු කර තිබේ.

¹¹ වැඩිදුර විස්තර සඳහා පහත සඳහන් වගන්ති බලන්න.

¹² 14(1) අ) ව්‍යවස්ථාව මගින් මෙසේ විධිවිධාන සලසා ඇත: සෑම පුරවැසියකුට ම භාෂණයේ නිදහසට සහ ප්‍රකාශනය ඇතුළු අදහස් පළ කිරීමේ නිදහසට හිමිකම ඇත්තේ ය.

¹³ 14(1) අ) ව්‍යවස්ථාව මගින් මෙසේ විධිවිධාන සලසා ඇත: සෑම පුරවැසියකුට ම සාමකාමීව රැස්වීමේ නිදහසට හිමිකම ඇත්තේ ය.

¹⁴ 14(1) ඇ) ව්‍යවස්ථාව මගින් මෙසේ විධිවිධාන සලසා ඇත: සෑම පුරවැසියකුට ම සමාගමයේ නිදහසට හිමිකම ඇත්තේ ය.

- 15 15(7) වෙනි ව්‍යවස්ථාවෙහි මෙසේ විධිවිධාන සලසා ඇත: '12 වෙනි ව්‍යවස්ථාවෙන්, 13 වෙනි ව්‍යවස්ථාවේ (1) වෙනි හා (2) වෙනි අනුව්‍යවස්ථාවලින් සහ 14 වෙනි ව්‍යවස්ථාවෙන් ප්‍රකාශ කොට පිළිගෙන ඇති සියලුම මූලික අයිතිවාසිකම් භුක්ති විඳිය හැක්කේ ද, ක්‍රියාත්මක විය හැක්කේ ද, රාජ්‍ය ආරක්ෂාව ද, රටේ යථා පැවැත්ම ද, තහවුරු කිරීම පිණිසත්, මහජන සෞඛ්‍යය හෝ සදාචාරය ආරක්ෂා කිරීම පිණිසත්, අන්‍යයන්ගේ අයිතිවාසිකම් හා තත් වැදැරුම් නිදහස නිසි පරිදි පිළිගන්නා බවට සහ ඊට නිසි පරිදි ගරු කරන බවට වගබලා ගැනීම පිණිසත්, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයක පොදු සුභසාධනය සඳහා යුක්ති සහගතව අවශ්‍ය දෑ සපුරාලීම පිණිසත්, නීතියෙන් නියම කරනු ලැබිය හැකි සීමා කිරීම්වලට යටත්ව ය. මෙම අනුව්‍යවස්ථාවේ කාර්ය සඳහා 'නීතිය' යන්නට මහජන ආරක්ෂාව පිළිබඳව තත්කාලයේ අදාළ වන නීතිය යටතේ සාදන ලද නියෝග ද ඇතුළත් වන්නේ ය.
- 16 'ශ්‍රී ලංකා ජනරජයේ පරමාධිපත්‍යය ජනතාව කෙරෙහි පිහිටා ඇත්තේ ය. පරමාධිපත්‍යය අත්හළ නොහැක්කේ ය. පරමාධිපත්‍යයට පාලන බලතල, මූලික අයිතිවාසිකම් සහ ඡන්ද බලය ද ඇතුළත් වන්නේ ය' යනුවෙන් 3 වෙනි ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධාන සලසා තිබේ.
- 17 14(1)(ඉ) වෙනි ව්‍යවස්ථාවේ මෙසේ විධිවිධාන සලසා ඇත: සෑම පුරවැසියෙකුට ම එකලාව හෝ අන් අය හා සමග, ප්‍රසිද්ධියේ හෝ පෞද්ගලිකව තම ආගම, ලබ්ධිය හෝ විශ්වාසය ඇදහීමෙන්, පිළිපැදීමෙන්, ප්‍රගුණ කිරීමෙන් සහ ඉගැන්වීමෙන් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහසට හිමිකම ඇත.
- 18 14(1)(උ) වෙනි ව්‍යවස්ථාවේ මෙසේ විධිවිධාන සලසා ඇත: සෑම පුරවැසියෙකුට ම එකලාව හෝ අන් අය හා සමග යම් 'නීත්‍යානුකූල රැකියාවක, වෘත්තියක, කර්මාන්තයක, වෙළඳ ව්‍යාපාරයක හෝ ව්‍යවසායක නියුක්ත වීමේ නිදහසට හිමිකම ඇත.
- 19 14(1)(ඌ) වෙනි ව්‍යවස්ථාවේ මෙසේ විධිවිධාන සලසා ඇත: සෑම පුරවැසියෙකුට ම ශ්‍රී ලංකාව තුළ යාම් ඊම් නිදහසට සහ අභිමත ස්ථානයක වාසය කිරීමේ නිදහසට හිමිකම ඇත.
- 20 [1992] Sri.L.R. 100, 214-215.
- 21 155(2) වෙනි ව්‍යවස්ථාව මගින් මෙසේ විධිවිධාන සලසා ඇත: 'මහජන ආරක්ෂක ආඥාපනත යටතේ හෝ මහජන ආරක්ෂාව

- පිළිබඳව තත් කාලයේ බලපවත්නා නීතිය යටතේ හෝ හදිසි අවස්ථා නියෝග සෑදීමේ බලයට, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධාන හැර වෙනත් කවර වූ හෝ නීතියක විධිවිධාන යටපත් කිරීමේ, සංශෝධනය කිරීමේ හෝ අත්හිටුවීමේ නෛතික බලය ඇති නියෝග සෑදීමේ බලය ද ඇතුළත් වන්නේ ය.
- 22 [2003] 1 Sri.L.R.74, 94-98.
- 23 170 වෙනි ව්‍යවස්ථාවේ මෙසේ විධිවිධාන සලසා ඇත: "නීතිය" යන්නෙන්ට පාර්ලිමේන්තුවේ පනතක් සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ක්‍රියාත්මක වීම ආරම්භ වීමට පෙර කවර අවස්ථාවක වුව ද යම්කිසි ව්‍යවස්ථාදායකයක් විසින් පනවන ලද පනතක් අදහස් වන අතර, රාජසභා ආඥාවක් ද ඊට ඇතුළත් වේ;
- 24 මුල් පනත් කෙටුම්පතෙහි 71 වෙනි වගන්තියි
- 25 උදාහරණයක් ලෙස, තවනිදන් එදිරි දයානන්ද දිසානායක [2003] 1 Sri.L.R. 74, 97-98.
- 26 උදාහරණයක් ලෙස, නන්දන එදිරි නීතිපති [2008] 1 Sri.L.R. 51; ලියනාරවිච්චි සහ තවත් අය එදිරි පොලිස් ස්ථානාධිපති, හුන්තස්ගිරිය පොලිස් ස්ථානය [1985] 2 Sri.L.R. 256; බලන්න.
- 27 13(5) වෙනි ව්‍යවස්ථාවේ මෙසේ විධිවිධාන සලසා ඇත: 'වරදකරු යයි ඔප්පු කරනු ලබන තෙක් සෑම තැනැත්තකු ම නිර්දෝෂී යයි පූර්වානුමාන කළ යුත්තේ ය'
- 28 රැකී ප්‍රනාන්දු සහ ලුසිල් අබේකෝන්, 'ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත - නිර්දෝෂී පුද්ලයන් දීර්ඝ කාලීනව රඳවා තබා ගැනීම සඳහා බලපත්‍රයක්', Groundviews, 2021 සැප්තැම්බර් 27, <https://groundviews.org/2021/09/27/pta-a-license-for-prolonged-detention-of-innocents/> [අවසන් වරට ප්‍රවේශ වූ දිනය 2024 අප්‍රේල් 4].
- 29 13(3) වෙනි ව්‍යවස්ථාවෙහි මෙසේ විධිවිධාන සලසා ඇත: 'වරදක් සම්බන්ධයෙන් යම් තැනැත්තකුට විරුද්ධව චෝදනා නගනු ලැබ ඇත්තේ ද, ඒ තැනැත්තාට, නිසි අධිකරණයක් විසින් පවත්වනු ලබන සාධාරණ නඩු විභාගයක දී පෞද්ගලිකව ම හෝ නීතිඥවරයකු මගින් හෝ කරුණු ක්‍රියා සිටීමට හිමිකම් ඇත්තේ ය.'

LAW & SOCIETY TRUST

නීතිය හා සමාජය භාරය

නෝ 3, කිහිපි ටෙරස, කොළඹ 8

දුරකථන : +94 11 2691228/2684845/2684853

ෆැක්ස් : +94 11 2686843

ඊ-මේල් : lstadmin@slt.net.lk

Supported by:

diakonia

PEOPLE CHANGING THE WORLD